

GLAS

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Usposabljanje vodstev SZDL

Jutri se bo v Škofji Loki končal seminar za predsednike in tajnike krajevnih organizacij SZDL škofo-ljške občine. To je druga in zbe-
nja izmena. Skupno se je seminar-
jev udeležilo 60 članov iz vod-
stev krajevnih organizacij SZDL.

Podobne seminarje so že kon-
čali v jeseniški občini. Za vod-
stva krajevnih organizacij radov-
ljske občine pa so organizirali
prav podobne trodnevni seminar,
ki se bo začel v Bohinju 16. febru-
arja. Na programu imajo preda-
vanja in razgovore o vlogi SZDL
v družbenem in političnem siste-
mu komune, o razvoju in nalogah
krajevnih skupnosti, o vlogi in
mestu SZDL v gospodarskem raz-
voju, o pripravi na letne kon-
ference teh organizacij in podob-
no. Tudi v kranjski in tržiški
občini pripravljajo podobne obli-
ke usposabljanja vodstev krajev-
nih organizacij SZDL. Gre v oso-
vi za to, da bi bila vodstva spo-
sobna prevzemati in izpolnjevati
velike naloge, ki jih je nakazal
V. kongres in naloge, ki jih tej
množični politični organizaciji na-
laga novi ekonomski sistem, raz-
širjanje komunalne samouprave in
pripravljanje državljanov za delo
v samoupravnih organih.

Ob izdelavi družbenih načrtov in uveljavljanju novih ekonomskih smernic

Daljšje perspektive gospodarskega razvoja

SO LAHKO NAJBOLJŠA OSNOVA ZA DANAŠNJE KONKRETNO DELO

Pretirano samozadovoljstvo nas
že danes tepe. Odvreči je treba
stare lovorike po industrijskih
podjetjih ter smelo in načrtno
usmerjati gospodarsko dejavnost,
tako kot to pač danes zahte-
tržišče in seveda kot dovoljujejo
sodobni tehnološki in organizaci-
ski prijem.

Gornja ugotovitev je bila ena
izmed osnovnih misli plenuma
Okrajnega sindikalnega sveta v
Kranju, ki je bil v ponedeljek.
Plenuma se je udeležil tudi pod-
predsednik Glavnega odbora Zve-
ze sindikatov Slovenije Leopold
Kreze, sekretar Okrajnega komi-
teta ZK Janko Rudolf, predsednik
OLO Jakob Žen, podpredsednik
Sveto Kobal in drugi. Razpravljali
so o nekaterih gospodarskih pro-
blemih, ki jih morajo sindikalne
organizacije bolje proučiti. Po
uvodnem referatu o teh zadevah
(objavljeno je v »Naših proble-
mih«), ki ga je podal predsednik
OSS Andrej Verbič, se je oglasilo
k razpravi še 22 udeležencev.

Največ so govorili o perspekti-
vah posameznih dejavnosti in o

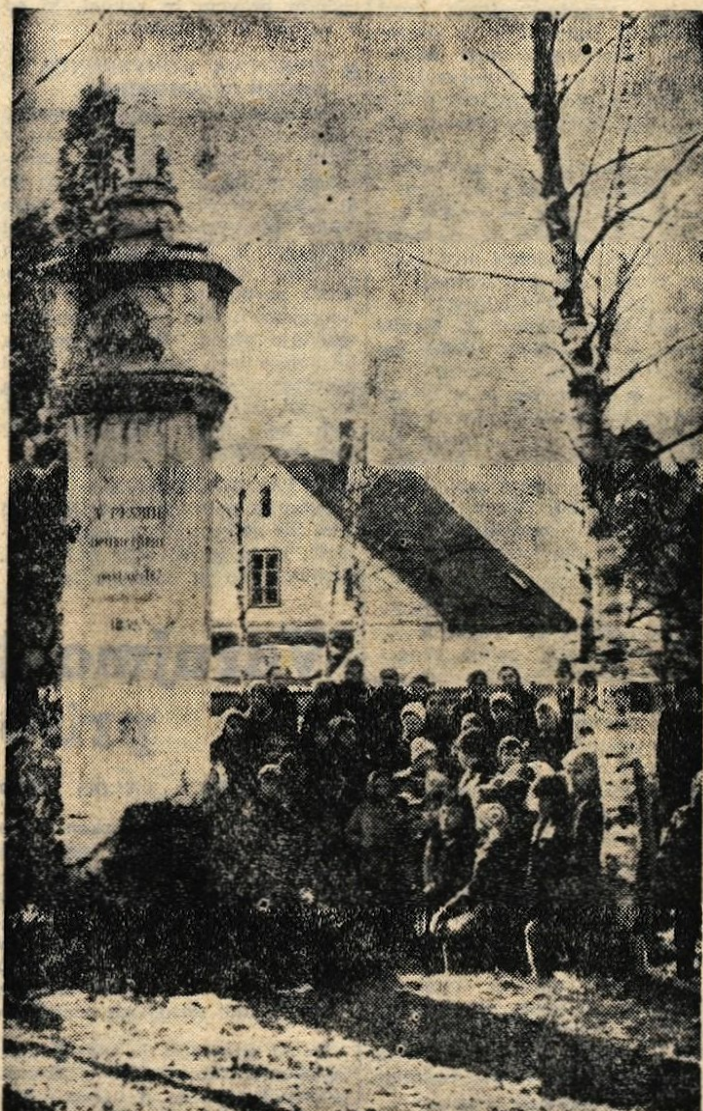
določenih težavah, ki se že kaže-
jo v naši industriji. Kljub tradi-
ciji nekaterih industrijskih de-
javnosti pri nas na Gorenjskem
je nagli ekonomski razvoj v vseh
predelih naše domovine v zadnjih
letih že dokaj zasenčil našo nek-
danjo pionirsko vlogo. Naša tek-
stilna, čevlarska, elektrotehnična
in tudi druga industrija se že sre-
čuje na trgu z močnimi konkuren-
tami sorodnih strok iz drugih
krajev, ki smo jih še pred krat-
kim šteli za »nerazvite«. Seveda
je to velik uspeh naših skupnih
naporov. Toda mnoga naša pod-
jetja bodo morala ob tem iskati
nove oblike. To še posebno spričo
vključevanja v mednarodno trži-
šče.

Te ugotovitve niso več samo
propagandne fraze, marveč stvar-
nost. Mnogi kolektivi so že v te-
žavah. Ne morejo namreč zagoto-
viti istega tempa dvigovanja živ-
ljenjskega standarda svojim de-
lavcem, kot to zagotavljajo so-
rodna podjetja. To pa je glavni
pokažatelj, ki sili k reševanju teh
težav.

V kranjski občini, kot je bilo
slišati na plenumu, je 22 večjih

industrijskih podjetij in izmed teh
je 11 različnih strok. Tako raz-
drobljenost dokaj onemogoča po-
skuse smotrnejšega usmerjanja
celotne industrije. Hkrati zaskrb-
ljuje tudi podatek, da so stroji po
teh tovarnah iztrošeni za 51 odstot-
kov in tudi sicer ne ustrezajo so-
dobnemu tehnološkemu postopku.
Kljub temu se mnogi kolektivi
krčevito oklepajo dosedanjega
starega sistema, niso dovzetni za
večje organizacijske spremembe,
za sodelovanje z drugimi podjet-
ji, za uveljavljanje skupnih služb,
za prehod na druge dejavnosti, ki
naj bi zagotovile drugačno per-
spektivo itd. Hkrati pa prav iz
takih podjetij prihajajo težnje po
garancijskih izjavah, po določa-
nju oziroma zaščiti cen, po ad-
ministrativnih ukrepih, ki naj bi
zagotovili prodajo izdelkov in
podobno. Tako so v kranjski ob-
čini ugotovili, da je lani samo
tretjina gospodarskih organizacij
lahko kaj prispevala za gradnjo
družbenega standarda (šole, do-
move, razne komunalne objekte
itd.), dve tretjini podjetij pa,
vsaj tako so dokazali, ni imelo
nikakih sredstev za to.

Sindikalne organizacije bodo,
kot so se zmenili, skušale v vsa-
kem podjetju načeti te probleme.
Kjer ni jasnih perspektiv, bodo
zahtevali izdelavo študij in analiz
za določena podjetja oziroma za
ustrezne dejavnosti in take ugo-
tovitve posredovati kolektivom v
razpravo in v odločitve. — K. M.

Posernov grob v Kranju tudi letos, ko se spominjamo 113. oblet-
nice pesnikove smrti, ne bo osamljen. V teh dneh ga že obiskujejo
učenci kranjskih osnovnih šol.

Preusmeritev na domače tržišče

NADALJNJA POLITIKA PRI OSKRBOVANJU Z REPRODUKCIJSKIM MATERIALOM

Naloge, ki jih postavlja letošnji plan pred našo industrijo, prav
gotovo niso majhne in bodo terjale za realizacijo postavljenih ciljev
precejšnje napore. Start v mesecu januarju ni bil povsem ugoden
in je tako proizvodnja pod planirano stopnjo. Zato bo morala in-
dustrija v prihodnjih mesecih proizvajati še nekoliko več, kakor
pa predvideva plan, ker bo le tako lahko nadoknadila januarski
izpad.

Predvideni razvoj našega go-
spodarstva ustvarja pogoje za po-
večanje zunanjetrgovinske izme-
njave in s tem pogoje za vklju-
čevanje v mednarodno delitev
dela. Izvoz in uvoz bosta tako le-
tos kakor tudi naslednja leta mo-
menta, ki bosta odločilno vpliva-
la na nadaljnji gospodarski raz-
voj. Ta bo sicer še vedno terjal
povečanje, vendar pa bo to
moral odločno naraščati z do-
kaj manjšim tempom kakor pa iz-
voz. Preskrba z uvoženim repro-
dukcijskim materialom je bila za-
dnje čase boleča točka našega
gospodarstva, ki jo je občutilo
tudi marsikatero gorenjsko pod-
jetje. Trenutna založenost indu-
strije z reprodukcijskim materia-
lom pa kaže, da je bolj kritična
izbira kakor pa količina kot ce-

delujemo na podlagi inozemskih
licenc. To pa po drugi strani od-
pira že vprašanje znanstveno-
raziskovalnega dela v industriji.
To pa je že ob sedanjih, še bolj
pa ob perspektivnih pogojih nuj-
no potrebno in vsako zavlačeva-
nje v tej smeri pomeni korak
nazaj.

Nenehno zniževanje udeležbe
uvoza v naši zunanjetrgovinski
menjavi pa bo razen nadomeščanja
z domačim materialom mogoče
doseči tudi s čim bolj racionalno
potrošnjo uvoženega reprodukci-
jskega materiala in s čim bolj in-
tenzivnim izkoriščanjem uvožene
opreme. V to bo gospodarske or-
ganizacije sili tudi novi gospo-
darski sistem. Vsekakor pa je tež-
nja naše industrije, da se čim-
prej osvobodi uvoza reproduk-
cijskega materiala, ker so per-
spektive slehernega podjetja od-
visne od tega, ali se gospodarska
organizacija oskrbuje z domačim
ali uvoženim reprodukcijskim ma-
terielom. — P.

JESENICE — Zbor proizvajalcev ObčLO Jesenice je na ponedeljkovi seji kritično pretresal pravilnike
o delitvi čistega dohodka v trgovskih, gostinskih in komunalnih podjetjih jeseniške komune.

Strokovno šolstvo in izdelava šolske mreže

Med vsemi našimi šolami ima-
jo največ težav strokovne šole,
v katerih je še veliko nerešenih
problemov: od finansiranja do ka-
drovskih vprašanj in učnih pro-
gramov. Zato so bili člani Sveta
za šolstvo OLO Kranj mnenja,
da je potrebno ustanoviti posebn-
no komisijo, ki se bo ukvarjala
s temi problemi. Izvoljena komi-
sija bo proučevala stanje strokov-
nega šolstva, izdelovala potreb-
ne predloge in pobude za de-
lo na tem področju.

Na zadnji seji Sveta za šolstvo
je bila razen te komisije imeno-

vana še komisija za izdelavo šol-
ske mreže.

Vse doslej je pri nas prevlado-
valo mišljenje, da mora imeti
vsak kraj svojo popolno šolo. Ta
težnja pa je imela vrsto negativ-
nih posledic. Če ne upoštevamo
velikih materialnih stroškov za
tako razdrobljeno šolsko mrežo,
pa ne moremo mimo tega, da
majhne šole niso dajale učencem
toliko znanja, da bi ti lahko uspe-
šno nadaljevali šolanje na sred-
njih šolah. En učitelj mora v ta-
kih šolah največkrat poučevati

vse ali vsaj polovico učnih pred-
metov, včasih pa celo učence več
oddelkov naenkrat, čemur ne mo-
rejo slediti taki učni uspehi kot
na šolah z možnostjo dobre orga-
nizacije pouka. Zaradi tega so se-
daj občinski ljudski odbori začeli
z izdelavo predlogov za razvoj
šolske mreže, v katerih bodo pre-
videli nekaj močnejših šol, ki jih
bodo tudi materialno podprli, da
se bodo razvile v zares kvalitetne
šolske ustanove. V manjših kra-
jih naj bi še naprej ostali nižji
oddelki osnovnih šol, za učence
višjih razredov pa bodo uredili
prevoz, nekje pa tudi internate.
Komisija za izdelavo šolske mre-
že, ki jo je imenoval Svet, bo
vslednjevala programe razvoja šol-
skih mrež v posameznih občinah
našega okraja in na njihovi osno-
vi tudi izdelala program za celot-
no območje okraja.

Podrte ograje

Volivci na Jesenicah, v Bohinju,
in na Bledu pa tudi v Radovljici
so nemalokrat kritizirali slabo
preskrbo s kruhom. Odborniki pa
so pri operativnih vodstvih slišali
zmeraj podobne odgovore: ni de-
narja, ni še v planu, ne zmoremo
vsega... In tako so tekla leta.
Ponekod so to še zasilno uredili,
dokler bi stvari boljše in dokončno
ne rešili, drugod so izdelali šele
načrte, nekje pa niti teh še niso.
Toda ljudje so upravičeno posta-
jali vse glasnejši.

V zadnjem času pa se je stvar
dokaj drugače in lažje rešila. Vsaj
začetek je dober. Občini Jesenice
in Radovljica sta začeli razpravl-
jati o sodelovanju in prišlo je do
predlogov, da bi za vse te kraje,
t. j. za dolini obeh Sav, zadostova-
vala ena sama pekarna — seveda
u ustrezno zmogljivostjo, s sodobno
opremo in organizacijo. Zlasti še,
ker so vsi glavni potrošni centri
in obe dolini povezani z močnim,
urejenim prometom, kar omogoča
redno dostavljanje kruha iz enega
centra. Kar pa je glavno — prvi

izračuni so pokazali, da bodo
skupni investicijski stroški zmanj-
šani za približno 220 milijonov din.
(Nadaljevanje na 2. strani)

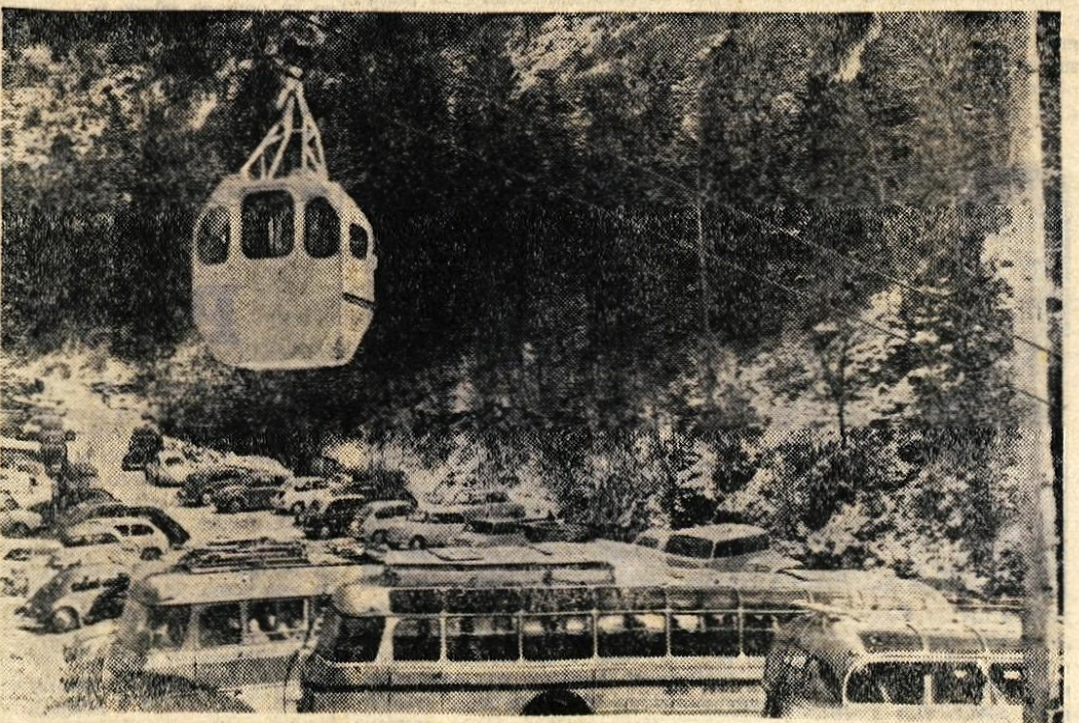
Delo v samoupravnih organih

OBRAČUN JESENIŠKIH KOMUNISTOV

Jesenice, 6. februarja — Letne
konference organizacij Zveze ko-
munistov so v polnem teku. Iz-
med 33 organizacij, kolikor jih je
v tej občini, jih je 29 že imelo
letne konference. Glavne razprave
na teh konferencah so bile ob
smernicah, ki jih nakazuje III.
plenem CK ZKJ. Komunisti so
zlasti povsod poudarjali večjo
odgovornost in prizadevanje po-
sameznikov v konkretnih proble-
mih in težavah posameznih orga-
nizacij pri delitvi dohodka, ob-
krepitvi krajevnih skupnosti in
podobno. Ob tem so seveda raz-
prave često zelo konkretne. Tako
so v kranjski gori veliko govorili

o turizmu in razvoju te dejavno-
sti v tem kraju. Med drugim so
menili, da je treba že v šolah pri-
vzgojiti otrok poudarjati pomen tu-
rizma in privajati mlade ljudi na
nekatero značilnost, ki morajo
biti svojstvene za celotno prebi-
valstvo v turističnih krajih.
Hkrati pa so se že začele in se
pripravljajo konference tudi po
delovnih kolektivih. V teh pri-
pravah je bilo celo ustanovljeno
10 novih organizacij v nekaterih
manjših podjetjih in ustanovah.
Na terenu Plavž, kjer so 4 orga-
cije, so komunisti zlasti govorili
o delu v samoupravnih organih,
kar še posebno poudarja III. ple-
num. — J. P.

TOKRAT V SLIKI • TOKRAT V SLIKI

Zadnje nedeljo so gostoljubna pobočja Krvavca zvalila v svoje naročje množico ljudi. Da jih je bilo
precej, pove parkirni prostor ob spodnji postaji žičnice, ki je bil to pot tesno zaseden. Avtomobili
so se zgostili v pravcato gnečo.

TE DNI PO SVETU

● PREDSEDNIK TITO

NA OBISKU V EGIPTU

Predvčerajšnjim dopoldne so bili v palači Kubeš politični razgovori med predsednikom Titom in Naserjem. Kairski časopisi poročajo, da so razgovori potekali v duhu medsebojnega prijateljstva in razumevanja. Poročajo, da so v razgovorih pretresali svetovni politični položaj, položaj na Blisknem vzhodu, odnose med Egiptom in Jugoslavijo in gospodarsko sodelovanje med neblokovskimi državami. Proučevali so tudi misli, da bi sklicali drugo konferenco šefov izvenblokovskih držav.

Kakor poročajo, je predsednik Tito odpotoval predvčerajšnjim v Zgornji Egipt, kjer bo obiskal več krajev. — Zvedelo se je, da bosta imela oba predsednika med bivanjem v Egiptu še več srečanj.

● DE GAULLOV GOVOR

Francoski predsednik de Gaulle je imel v ponedeljek zvečer govor po radiu in televiziji. Med drugim je dejal, da je v bližnji prihodnosti med pričačkati mir v Alžiriji, kljub podtalnemu delovanju nedostojnih in desničarsko usmerjenih Francozov. Francoska vlada bo kmalu objavila podrobnosti najnovejših predlogov za končanje sedemletne vojne v Alžiriji.

● ODPOKLIC NASEGA VELEPOSŁANIKI IZ PARIZA

Ministrstvo zun. zadev Francije je sporočilo jugoslovanskemu veleposlaniku v Parizu, da francoska vlada ne bo poslala novega veleposlanika v Beograd in da zahteva od vlade FLRJ, naj odpošle svojega veleposlanika in zoži svoje predstavnostvo v Parizu na položaj odpravnika poslov.

● COMBE NEZADOVOLJEN

Poročajo, da je Combe tožil osrednjo kongoško vlado belgijskemu Državnemu svetu zaradi »ilegalnih« akcij centralne vlade. V svoji tožbi zahteva »intervencijo« proti sklepom predsednika Kanga in centralne vlade, da dovoljeta tujim armadam vmešavanje v notranje zadeve Katange.

● ZDA NE DOVOLJUJEJO PRELETOV HOLANDSKIH LETAL

Vlada ZDA je obvestila holandsko vlado, da ne bo več dovoljevala poletov s četi na Zahodni Irian. Sporočilo holandskega ministrstva je prišlo po vesti iz Djakarta, da je indonezijska mladina pred dvema dnevnima demonstrirala pred ameriškim veleposlaništvom, raztrgala zastavo ZDA, razbila okna in poškodovala 8 avtomobilov veleposlaništva.

● ZMAGA AGRARNE STRANKE

Na finskih skupščinskih volitvah je po neuradnih podatkih dobila največ glasov agrarna stranka predsednika Kekkonena. V novem parlamentu bo imela 55 sedežev in bo tako odsej najmočnejša politična stranka. Na drugem mestu so komunisti s 47 mest, na tretjem pa socialdemokrati z 18 poslanskimi sedeži.

● NEZAKONITI POSTOPEK

Oblasti v Saudski Arabiji ovirajo vrnitev egiptovskih državljanov v svojo državo. Zaradi nepetih odnosov med Egiptom in Saudsko Arabijo so v Saudski Arabiji zadržali 8 grafičnih delavcev, ki so izrazili željo, da bi se vrnili v Egipt. Takšen postopek oblasti Saudske Arabije do tujcev je v nasprotju z mednarodnim pravom in zakoni, ki so v veljavi v tej državi.

● TISKOVNA KONFERENCA ADULE V AMERIKI

Predsednik osrednje kongoške vlade Adula, ki je na obisku v ZDA, je imel tiskovno konferenco, na kateri je izjavil, da bo belgijska družba Union Miniere odslej plačevala davke osrednji vladi, ker ta družba po Adulovem mišljenju predstavlja del kongoškega narodnega gospodarstva. — Sporazum o tem je že sklenjen z osrednjo vlado. Pričačujejo, da bo spričo tega tudi Combe moral spremeniti svoja stališča. Adula je tudi izjavil, da bi Kongo zasledila neka tuja vesela, če ne bi bilo čet OZN.

● LETALSKA NESREČA

Petnajet potnikov in trije člani posadke so se ubili v letalski nesreči, ki se je pripetila v Peruju. Strmoglavilo je potniško letalo.

Ljudje in dogodki

Kraljevo kočijo vedno bolj poredko ropotajo skozi dvorska vrata. To pomeni, da je kraljev, ki imajo željo oblasti v rokah, toliko da jih lahko preštejemo na prste. Kralji postajajo v današnjem svetu inventar nočnih lokalov, ki živijo ob naložbah denarja »iz dobrih prejšnjih časov« in ženijo svoje otroke na valu nekdanje slave, ali pa sedijo na prestolu z mrtvimi živi. V arabskem svetu je razen teh še nekaj kraljev, ki po evropskih letoviških nakupujejo lepa dekleta s plaž, da bi obogatili svoje haremske zbirke, od časa do časa pa kupijo kakšno brhko dekle s širokimi boki za boljše opravljanje državnih poslov. Kralj Saudske Arabije je znan po tem, da vsako leto odseji nekaj tednov v Baden-Badenu in se na arabski pesek vrne v novo Cadillacu, pomirjen od zavesti, da mu nafta iz vrelcev teče tudi v najbolj vročih mesecih. Njegovo saudsko veličanstvo pa po svoje usmerja tudi arabsko politiko.

Ze dalj časa je znano, da Egipta in Saudske Arabije ne loči samo nekaj milj široko Rdeče morje. Radijske postaje v Kairu in Rijadu so dobile značilno in nezdruženo ost. Lava

obtožb se širi po etru in ozadje teh nasprotij ima najbrž precej dolgo in dokumentirano zgodovino. Njegovo veličanstvo Saudske Arabije je leta prikrivalo svojo dvojnost do arabskega sveta. Po obisku njegovega veličanstva v ZDA pa je prišla na površje zgodovina te arabske dvojnosti, ki ji korenine segajo že nekaj let nazaj. Prvič se

da bi pranje umazanega perila šlo na škodo arabskega ugleda in koristi. Mera dvojnosti je najbrž tokrat do vrha polna. Za katerim gnum tiči zajec? Njegovo veličanstvo je po obisku v ZDA izjavilo nekemu britanskemu listu značilno izpoved, ki pove, kakšni politični motivi veličanstvu rojijo po glavi: »Vračam se na Srednji vzhod, da se

jim socialnimi reformami predač. Naser počenja to, kar je muslimanom prepovedano od boga. Tukaj se na veliko uporabljajo izvečki iz muslimanske »svete knjige« — korana. Po muslimanskem učenju, ki ga širi njegovo veličanstvo, samo bog lahko »daje tistemu, ki mu želi pomagati, in odvzame tistemu, ki ima preveč«. »Muslimani ne

KRALJ V CADILLACU

je veličanstvo osmešilo leta 1958., ko je na neka kairski banki naložilo visoko denarno naložbo s precej nečloveškim namenom. Ta naložba pada v čas, ko je bila v Kairu podpisana prva lista o arabskem združenju med Egiptom in Sirijo. Vozil te dvojnosti so se pozneje razpletali ob beograjski konferenci, ko je veličanstvo pred prvim septembrom na lepem zbolelo.

V Kairu so postali bolj pozorni šele v zadnjem času, ko so zvedeli, da kraljev delež v sirjskem državnem udaru in v Libanonu ni postranskega pomena. Politični posluh kairskih voditeljev je zamolčal že marsikatero dejanje, ko so spoznali,

priljubljen na odločilno bitko. Arabski vzhod ne more trpeti mene in Naserja. Za razlago tega reka ni potrebno nositi arabskega turbanu in črnih sončnih očal. Stvar je tako preprosta, da je vsako razglabljanje o tem odveč. Skrbí njegovega veličanstva so na dlani, toda marsikdo bi mu nemara svetoval, da se zaradi naprej izgubljene bitke najbrž nima smisla spuščati na bojišče. Njegovo veličanstvo vzmenirja Naserjev poskus socializacije dežele. Najbrž te socialistične pridobitve egiptovskega ljudstva niso ostale brez odziva in vpliva na sedanjega arabskega države. Veličanstvo pravi, da je šel Naser s svo-

bodo dopustiti, da bi Naser dajal v nasprotju z božjo voljo siromašnim in odvzemal bogatašem, ker menijo, da je to samo božja pravica, ki si je nihče ne more prilastiti.

Kako slaba je pravzaprav obramba njegovega veličanstva? V Kairu so namreč prepričani, da socialne spremembe v tej deželi predstavljajo trdno osnovo in neizprosno stvarnost. Zato pri ocenjevanju ne pozabljajo na trhe temelje kraljeve filozofije. Dejstvo je, da je veličanstvo zaskrbljeno, ker egiptovski primer podkopava temelje fevdalnega razmerja v Saudski Arabiji.

Zdravko Tomažec

Varujmo kulturne spomenike in prirodne znamenitosti

KOPICA NALOG PRED SPOMENISKO-VARSTVENIMI ORGANI NA GORENJSKEM

Novi republiški zakon o spomeniško-varstvenih pravnih pravaših tudi na to področje nekele spremembe. Ukinjajo se namreč okrajni zavodi za spomeniško varstvo in se predvideva ustanavljanje občinskih oziroma medobčinskih zavodov te vrste. Skladno z določili tega zakona je na zadnji seji tudi Okrajni ljudski odbor Kranj sprejel sklep o ukinitvi Zavoda za spomeniško varstvo. Obe obveznosti tega zavoda pa bodo prenesli na novoustanovljeni Medobčinski zavod za spomeniško varstvo s sedežem v Kranju, ki prevzame tudi dosedanje uslužbenice.

Za to priliko je svet Zavoda za spomeniško varstvo v Kranju pripravil poročilo o varstvu kulturnih spomenikov in prirodnih znamenitosti na Gorenjskem. Iz njega povzemamo, da čaka spomeniško-varstvene organe v prihodnjih letih na Gorenjskem še kopica nalog, ki jih bo mogoče uspešno rešiti le s skupnimi prizadevanji vseh gorenjskih občin. Pri vsem tem pa nikakor ne smemo prezreti strokovnega kadra, ki bo reševal naloge s tega področja; z drugimi besedami — problematiko bo lahko reševal le dobro organiziran zavod s strokovnim kadrom, ki je dobro seznanjen s tovrstnimi vprašanji.

Gorenjska je po številu spomenikov je že od nekdaj veljala za eno najbogatejših območij v državi, vendar se je spomeniško varstvena dejavnost v pravem pomenu besede razvila na tem področju šele po zadnji vojni. — Vse do leta 1953 so za spomeniško varstvo na Gorenjskem skrbeli

različni organi in šele omenjeno leto je bila imenovana pri Svetu za prosveto in kulturo OLO Kranj spomeniška komisija, leto kasneje pa po podobna komisija pri OLO Radovljici. Po združitvi okrajev sta se združili tudi komisiji in poznejši zakonski predpisi o zaščiti kulturnih spomenikov so v letu 1960 privedli do ustanovitve posebnega okrajnega zavoda za spomeniško varstvo.

Obe komisiji in novoustanovljeni zavod so v času svojega obstoja porabili za svojo dejavnost nekaj nad 23 milijonov dinarjev družbenih sredstev. Med 182 večjimi akcijami je prav gotovo med najpomembnejšimi odkritje srednjeveških gotičnih fresk iz 14. in 15. stoletja v Vrbi, na Selu pri Zirovnici, pri Janezu ob Bohinjskem jezeru, v Ziganji vasi in v Senčnem pri Trzinu, v Tupaličah in na Bregu pri Predvoru, v Srednji vasi pri Senčurju in pri Jakobu nad Predvorom. S tem in že odkritimi slikarstvi se je Gorenjska uvrstila med najbogatejše dežele v Srednji Evropi. S tem je naša pokrajina dobila res velike, vendar do danes le malo izrabljene možnosti za razvoj kulturnega turizma.

Precejšnja denarna sredstva so zahtevali tudi restavratorski posegi na gradu Kamnu in v dolini Drače. Do sedaj je bil konserviran celotni jugozahodni del gradu in še večji del središčnega grajskega trakta. Nadaljnja dela naj bi zajela preostali del poslopja. Tako bi bil rešen eden najpomembnejših zgodovinskih spomenikov. Razen tega so spomeniško-varstveni organi zamenjali številne kritine na spomeniških objektih v Rodinah, na Poljščici pri Bledu, v Zirovnici, na Joštu, Jamniku, na Turnu pri Predvoru, na Bregu ob Savi; nadalje so odkrili in fiksirali napise in podpise talev v nekdanjih gestapovskih zaporih v Begunjah, vzdrževali Prešernovo rojstno hišo v Vrbi in grobišča talev v Begunjah.

V poldrugem letu svojega delovanja je referat za zaščito pri-

šega okraja 163 prirodnih znamenitosti. Pripravili so tudi seznam starega in znamenitega drevoja, ki ga je Okrajni ljudski odbor Kranj zaščiti s posebnim odlokom. Zaščiti so tudi sedem prirodnih predelov s skupno površino nad pet tisoč hektarjev. Zavod za spomeniško varstvo je pripravil tudi predlog odloka o zaščiti doline Drače in seznam spomenikov iz NOB ter sodeloval pri številnih drugih delih. Tako zavod ni ščitil prirode le pasivno, temveč je aktivno posegal v dogajanja na terenu, posebno tam, kjer so novogradnje občutno spreminjale podobo naših krajev in pokrajin.

Omenjeno poročilo o varstvu kulturnih spomenikov in prirodnih znamenitosti na Gorenjskem med drugimi navaja tudi najvažnejše naloge, ki čakajo naše spomeniško-varstvene organe. Med njimi postavljajo na prvo mesto izpopolnitev registra spomenikov in dokumentacijo kulturnih spomenikov. V prihodnje bo treba kulturne spomenike popularizirati tudi v obliki potujočih razstav, predavanj, člankov v dnevnem časopisu in strokovnem tisku in izdajati publikacije Kulturni spomeniki na Gorenjskem za potrebe turizma in tudi šol. Učinkovito bo treba zaščititi tudi nekaj tipičnih kmečkih hiš in sodelovati s pristojnimi organi pri urejanju vaskih in mestnih naselij na Gorenjskem.

Potreba tudi narekuje, naj bi čimprej izdelali tudi topografijo kulturnih spomenikov na Gorenjskem in nadaljevali s konservacijsko gradnjo Kamna v Begunjah ter restavriral ogrožene freske in strešne kritine v Bodešah pri Bledu. V prihodnje naj bi tudi punktirali in konservirali v preteklem letu odkrite freske na Jezerskem.

Turistični promet zahteva tudi zaščito ogroženih etnografskih objektov in konservatorsko obravnavo 43 spomeniško najbolj pomembnih naselij v Bohinju, v okolici Škofje Loke, Bleda, Radovljice, Jesenice, Trzinca in Kranja. Potreba je tudi zaščita pomembnih objektov meščanske arhitekture in starih mestnih ter tržnih jader v Radovljici, Kropi, Kamni gorici, Škofji Loki, Zeleniškem, Kranju, na Jesenicah in v Trzinu. Prav tako je treba poskrbeti za ogrožene tehniške spomenike in izvajati kontrolo gradbenih zemljišč zaradi morebitnih arheoloških najdb. Posebno pozornost pa zasluži spomeniki iz narodnoosvobodilne vojne. — P.

Zbor proizvajalcev o pravilnikih ČD in OD

Površnost pa taka!

Jesenice, 6. februarja. — Na včerajšnji 65. seji zbora proizvajalcev Oblo Jesenice so odborniki razpravljali o pravilnikih o delitvi čistega dohodka v trgovskih, gostinskih in komunalnih podjetjih jeseniške občine. Osnovna ugotovitev plodne razprave je bila, da so podjetja, razen nekaterih izjem, poslala zelo pomanjkljive in netočne podatke v zvezi z delitvijo čistega dohodka.

Pri trgovskih podjetjih je edino »Zarja« posredovala z realnimi podatki, kjer delijo v podjetju čisti dohodek v razmerju 75 odstotkov za osebne dohodeke in 25 odstotkov za sklade. Pri trgovskem podjetju »Ročica« so ugotovili, da je nerealno planiralo svojo proizvodnjo.

Podoben primer nerealnega planiranja se je pokazal tudi v nekaterih ostalih trgovskih podjetjih v jeseniški komuni.

Med gostinskimi podjetji so odborniki kritizirali visoko sorazmerje med najvišjim in najnižjim osebnim dohodkom v gostinskem trgovskem podjetju »Gorenjska«, kjer to znaša celo 1:5,8. Edini dober pravilnik pri tovrstnih podjetjih je napravilo gostišče »Svoboda«. Pri komunalnih podjetjih niso imeli odborniki nobenih bistvenih pripomb, razen za pravilnik jeseniškega kino podjetja »Radio«.

Prav zaradi netočnih podatkov, največ primerov je netočnega

priznavanja števila zaposlenih, bo zbor proizvajalcev pravilnike trgovskega podjetja »Ročica«, trgovskega podjetja »Delikatosa«, trgovskega podjetja »Univerzal«, trgovskega podjetja »Ribnik«, trgovskega podjetja »Skratica«, gostinskega trgovskega podjetja »Gorenjska«, hotela »Pošta«, »Avto-servisa« Jesenice, Komunalnega podjetja na Jesenicah in podjetja »Elektra« iz Zirovnice ponovno pretresal na prihodnji seji. Na to sejo bodo povabili tudi direktorje in računovodje omenjenih podjetij, ki bodo pred zborom proizvajalcev zagovarjali postavke v pravilnikih o delitvi čistega dohodka. — M. Zivkovič

Podrte ograje

(Nadaljevanje s 1. strani)

Hkrati ob teh razgovorih so začeli pripravljati tudi načrt organizacije mesarskega podjetja, zakaj tudi preskrba z mesom je v vseh imenovanih krajih dokaj nereditna in slaba. Nova moderna klavnica pri Radovljici pa je osnova za te načrte.

Ceprav so v teku šele dogovori med zainteresiranimi občinskimi organi in niso še izdelani načrti in točnejši računi, je vendar že jasno, da bo to sodelovanje med občinama omogočilo dokaj cenejšo rešitev in tudi kakovitejšo preskrbo, racionalnejše usmerjanje razpoložljivih investicij ter smotnejše razporejanje sredstev in strokovnega kadra. V osnovi pa gre še za pomembnejšo stvar — za prelom ozkojake posameznih občin. Občine so se v dosedanjem delu pretirano zapirale vase: vsa-

ka je težila, da bi imela svoje specializirane trgovine in servise ter pri tem slepo branila »samostojnost« svojih območij. Toda potreba po sodelovanju med občinami se zlasti kaže zdaj ob decentralizaciji okrajnih investicijskih in drugih skladov. Marsikatera servisna služba, šolski, trgovski, gostinsko-turistični, zdravstveni, socialni in drugi družbeni objekti bi ne smeli biti zaprti za občinskimi ograjami. Prav tako je nujno sodelovanje med občinami v raznih problemih urejanja gozdov, pašnikov in planin, prometnih zvez in podobno.

Prve ograje med Radovljico in Jesenicami so podrte. Toda pobudo za tako sodelovanje bi morali dati že sami volilci, državljani. To je zlasti aktualno zdaj ob izdelavi in sprejemanju letnih in perspektivnih družbenih načrtov. K. Makuc

JESENICE (M.Z.). — Trgovsko podjetje »Zarja« z Jesenic je letos že drugič pripravilo razstavo pohištva. Ta razstava se od drugih razlikuje v tem, da je pohištvo že nameščeno v stanovanju. Trgovar razlikuje v tem, da je pohištvo žeriložnostno izbralo tri popolnoma nova stanovanja v novem stanovanjskem bloku, in sicer enosobno, dvosobno in trosobno stanovanje. Vse pohištvo, ki je razstavljeno po stanovanjih, lahko potrošniki dobijo pri trgovskem podjetju »Zarja«. Za razstavo, ki so jo odprli v nedeljo, 4. februarja, in jo bodo zaprli v četrtek, 8. februarja, je med Jeseničani, posebej še med mladoporočenci, veliko zanimanje.

S. Bohanec

V okviru Prešernovih proslav

Drevi (sreda, 7. februarja, ob 18. uri) bo v Mestnem muzeju v Kranju otvoritev razstave ilustracij akademkega slikarja Miha Maleša z naslovom FRANCE PREŠEREN: SONETNI VENEC. To bo hkrati tudi kulturni večer, ki bo posvečen 113. obletnici smrti pesnika Franceta Prešerna.

Tej obletnici bo posvečen tudi petkov kulturni večer, ki bo 9. februarja ob 19. uri v Pionirski knjižnici v Kranju. Večer pod naslovom PREŠERNOVA NEMSKA POEZIJA bodo posredovali kranjski gimnazijci pod vodstvom prof. Marije Zagorjeve.

PREDAVANJE ITALIJSKEGA ALPINISTA

Za ljubitelje planin je Planinsko društvo v Kranju pripravilo zanimivo predavanje O VZPONU NA MAC KINLEY, najvišji vrh Severne Amerike. Predaval bo Ricardo Cassin, znani italijanski alpinist, vodja italijanske ekspedicije na Himalajo in Ande.

Predavanje bo v četrtek, 8. februarja ob 19.30 uri, v zgornji dvorani OLO Kranj. Predavatelj bo ilustriral svoje pripovedovanje z barvnimi diapozitivi, ki bodo vodili poslušalce preko 3000 metrov visoke polezene stene najvišjega vrha Severne Amerike.

1965. leta v novi preobleki

RAZGOVOR Z DIREKTORJEM GOSTINSKEGA PODJETJA »ZELENICA«
VINKOM KOŠIRJEM

Zadnje mesece lanskega leta so se nekateri občinski organi lotili temeljite reorganizacije v gostinstvu. Poglavitna sprememba pa je bila ustanovitev dveh gostinskih podjetij oziroma še enega novega — »Zelenice« — ob že obstoječem Gostinskem podjetju

ovir, bo gostiše odprto že čez en mesec. Preurejeni prostori bodo zadovoljili tudi najbolj razvijene goste.

Takoj za tem se bomo lotili dela v prostorih, v katerih sta sedanja kavarna in restavracija »Zelenica«. S temi deli računam,

Obnove se bomo lotili v petih nadstropjih, v katerem bomo uredili večji prostor, ki bo hkrati kavarna, glaščičarna in restavracija. Otvoritev tega lokala bo že za letošnji 1. maj. S tem bomo izpraznili sedanjí kavarníski prostor, v katerem bomo uredili okrepčevalnico oziroma preselili nekdanjo mlečno restavracijo, ki je že tako ali tako okrepčevalnica, vendar v dokaj slabih prostorih.

O nadaljnjih načrtih bi nerad govoril, ker moramo najprej zagotoviti sredstva za obnovo, razen tega pa tudi stanovanja za stranke, ki so še v našem poslovanju. Za začetek pa je velikega pomena že to, da ni več problemov zaradi lastništva sedanjega objekta.

— B. F.

V PETEK: RAZSTAVA TISKA

V Sindikalni dvorani v Trzinu bo v petek dopoldne otvoritev »Razstave tiska«, ki bo odprta do ponedeljka. Na razstavi bodo razstavljene stvari, ki smo jih videli na nedavni razstavi v Kranju ob Tednu tiska. Posebna zanimivost bo del razstave, ki bo prikazal razvoj lokalnega tiska z območja trziškega predela.

OD 3 NA 6 %

Nedavno so odborniki Občinskega ljudskega odbora Trzin osvojili predlog Sveta za družbeni plan in finance, s katerim se je občinski maloprodajni prometni davek povečal od lanských 3 % na letošnjých 6 %. Sredstva, ki bodo ustvarjena s povečanjem odstotka, so nedeljivi dohodek občine. Sprememba oziroma večji odstotek je posledica proračunske situacije v občini in zaradi soglasja z ostalimi občinami v Sloveniji.

Trziški VESTNIK

Trzin. Čeprav je minil šele en dober mesec po reorganizaciji, vendar že lahko opazimo v gostinskih obratih v Trzinu nekatere spremembe: hitrejšo in solidnejšo postrežbo, pa tudi večjo izbiro jedil in pijač.

Pred dnevi smo se zgovarjali z direktorjem novega podjetja »Zelenice« Vinkom Koširjem in ga vprašali, kakšne načrte ima podjetje za prihodnje.

»V teku je že obnova gostilne v Lomu. Če ne bo nepredvidenih

da bomo lahko zaključili šele 1965. leta. Po sedanjih načrtih bo nekdanja skromna »Zelenica« postala, če že ne hotel, vsaj večja sodobna restavracija s precejšnjo restavracijsko zmogljivostjo kot tudi prenočišči (40).

Potrebna je decentralizacija

NOVA VLOGA BANK ZAHTEVA TUDI SAMOSTOJNE
SINDIKALNE ORGANIZACIJE

Na nedavnem občnem zboru sindikalne podružnice delavcev v javnih službah z območja trziške občine je bila razprava nad vse živahna, zlasti pa, ko je bilo govora o razdelitvi sedanje podružnice. Sedanja podružnica namreč zajema delavce desetih občinskih organov ali organizacij, med njimi pa tudi Komunalno in Narodno banko. V razpravi so se nekateri lotili problema, češ da bi bilo potrebno organizirati za obe banki samostojno sindikalno organizacijo, in so svoj predlog tudi zadostno utemeljili, vendar je zadeva ostala še vedno pri starem. Napredek, če ga sploh smemo tako imenovati, je le v tem, da

so na občnem zboru soglašali, da bi v prihodnosti izvolili pododbove za posamezne skupine delavcev v javnih službah in da naj bi skušali že omenjeni problem postopoma reševati.

Prav gotovo je v tem primeru vsako odlašanje odveč. V zadnjem času se sindikalne organizacije vse bolj uveljavljajo kot močne družbeno-politične organizacije. Takšno vlogo pa imajo lahko le takrat, kadar so sposobne posamezne probleme konkretizirati in jih v takšnem smislu tudi reševati. Torej se po vsem tem samo po sebi vsiljuje vprašanje, ali se je takšna sindikalna organizacija delavcev v javnih službah, kot je v

Trzinu, res sposobna lotevati najrazličnejših problemov tako v bankah kot na postaji LM ali sploh delavcev v katerikoli občinski javni službi. Prav gotovo ne. Za začetek bi morali imeti vsaj obe banki samostojno sindikalno podružnico, v kateri bi delavci res lahko obravnavali samo tiste zadeve, ki so v neposredni zvezi z njimi in so spričo novega značaja bank postale precej drugačne, kot so problemi, s katerimi se srečujejo delavci v ostalih javnih službah. Kljub temu, da je občni zbor že mimo in da so bili na njem sprejeti nekateri sklepi, ki se vsaj nekoliko lotevajo tudi tega problema, bi se bilo treba zadeve lotiti bolj smotno. Lagodnost je lahko škodljiva, predvsem pa za kolektiva obeh bank. Bojazen, češ da ni ljudi, ki bi lahko vodili takšno organizacijo, pa prav gotovo ne more biti zadostno opravičilo. — B. F.

Utemeljena podražitev mesa

V ponedeljek zjutraj so gospodinje nejevoljne zapuščale trziške mesnice. Ne zaradi tega, ker je bilo v marsikateri kaj narobe, saj so se menda na to že kar navadile, temveč zato, ker je bilo svinjsko in goveje meso dražje za 20 dinarjev pri kilogramu. »Spet podražitev kar čez noč!« je bilo slišati marsikatero. Seveda pa bi bila zadeva precej drugačna, če bi občani pravočasno vedeli za omenjeno podražitev.

Pred kratkim je Mesansko podjetje Trzin vložilo pri oddelku za gospodarstvo ObLO Trzin vlogo, s katero je zaprosilo za podražitev svinjskega in govejega mesa. Prošnja je bila dobro dokumentirana. Kalkulacija je pokazala, da s prejšnjimi cenami podjetje sploh ni moglo ekonomično gospodariti, kaj šele, da bi si lahko zagotovilo potrebno obnovo svojih prostorov. Poglavitni vzrok za podražitev mesa pa je bil, da so se cene žive teže za kilogram klavne živine na trzinu v zadnjem času precej dvignile.

Vse omenjene vzroke je dobro proučil Svet za blagovni promet pri ObLO Trzin in podražitev mesa tudi dovolil. S ponedeljkom je bila cena mesa v trziških mesnicah torej 500 dinarjev za kilogram svinjskega mesa in 420 dinarjev za kilogram govejega. S tem seveda Trzinani in okoličani niso huje prizadeti, saj so enake cene že dlje v obeh sosednjih občinah, v Kranjski in radovljiški, kar pa seveda podražitev ne bi opravičilo, če ne bi bilo že prej omenjenih vzrokov. — B. F.

Konference krajevnih organizacij SZDL

Jesenice, 6. februarja (M. Z.) — Danes se bodo v jeseniški občini začele redne letne konference krajevnih organizacij Socialistične zveze.

USTANOVILI BODO KLUB KULTURNIH IN PROSVETNIH DELAVCEV

Svoboda »Tone Cufar« na Jesenicah se je odločila za ustanovitev kluba kulturnih in prosvetnih delavcev. Ustanovni sestanek bo danes zvečer v Delavskem domu po praznični počastitvi obletnice Prešernove smrti. Prešernov večer bo prav primeren za odziv na ustanovni sestanek kluba kulturnih in prosvetnih delavcev, ki bo prirejal predvidoma klubske večere izmenoma v prostorih na Jesenicah in drugih krajih jeseniške občine.

Prva konferenca bo drevi ob 18. uri, in sicer na terenu Podmežakla na Jesenicah. Na konferencah Socialistične zveze bodo največ govorili o vlogi Socialistične zveze v spremenjenih odnosih našega družbenega sistema. Razen tega, da bodo na konferencah pregledali dosedanje delo organizacije, bodo precej govorili tudi o novi ustavi in zlasti še o novem občinskem statutu jeseniške komune, ki bo precej odvisen tudi od tega, kakšne pripombe bodo dali ljudje na terenu. V jeseni bodo verjetno tudi volitve v nove ljudske odbore, potem pa je tu družbeni načrt, uveljavljanje krajevnih in stanovanjskih skupnosti itd. O vseh teh aktualnih vprašanjih in še o drugih bodo spregovorili tudi na konferencah krajevnih organizacij SZDL v jeseniški komuní. Naslednja konferenca bo v nedeljo, in sicer na Koroški Beli.

Jeseniški KOVINAR

Slovesnost pod Mežaklo

Sedem priznanj za uspešno delo

Jesenice, 6. februarja — Pred nekaj dnevi smo pisali o enoletnem tekmovanju med krajevnimi odbori Socialistične zveze v jeseniški občini in o rezultatih tega tekmovanja. Prvo mesto je osvojil Krajevni odbor SZDL terena Podmežakla na Jesenicah.

Na blejskem seminarju Občinskega odbora SZDL Jesenice za predsednike krajevnih organizacij, kjer so bili objavljeni rezultati tekmovanja, so člani Krajevnega odbora SZDL terena Podmežakla tudi objubili, da bodo na otvoritveni svojih klubskih prostorov (kjer so montirali tudi televizijski sprejemnik, ki so ga ob tej priložnosti dobili za nagrado) povabili predsednike vseh Krajevnih odborov SZDL v jeseniški komuní.

Sinoči ob 18. uri so se res zbrali in predsednik KO SZDL terena Podmežakla tovariš Anton Mrak je otvoril nove klubske prostore in med številnimi gosti pozdravil tudi podpredsednika Občinskega odbora SZDL Jesenice tov. Vinka Koprivca. Tovariš Koprivca je nato v imenu Občinskega odbora SZDL podelil prvim sedmim plasiranim krajevnim organizacijam še posebna priznanja, in sicer za prvo mesto Krajevni odbor Podmežakla, za drugo mesto KO Hrušica, za tretje mesto KO Zirovnica, za četrto mesto KO Rateč-Panica, za peto mesto KO Dovje-Mojstrana in za sedmo mesto KO Javornik-Koroška Bela.

Izkoristili smo priložnost in povprašali za mnenje o tekmovanju predsednika Krajevnega odbora SZDL Rateč-Panica tov. Maksa Minarja. Takole je dejal:

»Tekmovanje med krajevnimi organizacijami smo sprejeli z velikim veseljem. S tem smo dobili dobre podatke, kako posamezni odbori SZDL delajo.«

»Zanimna nas še to, kaj je vaša krajevna organizacija Socialistične zveze konkretno napravila za osvojeneto peto mesto?«

»Najprej moram povedati, da so nas hoteli priključiti h KO Kranjska gora. Mi pa smo se temu uprli. To smo pokazali tudi v tekmovanju, ko smo nekaj naredili, medtem ko Kranjska gora ni naredila skoraj nič. Letos smo dobili od Kmetijske zadruga prostore,

ki smo si jih sami uredili. Vedno pa smo pomagali pri vsaki akciji katerikoli organizaciji v naši vasi. Omenim naj samo srečanje zamejske mladine, kjer smo precej pomagali, potem razna športna tekmovanja in druge prireditve.«

»Kateri problem je trenutno za Rateče najbolj pereč?«

»Kratko povedano: vodovod. Trenutno je v nekaterih predelih Rateč tako pomanjkanje vode da je ni mogoče dobiti niti liter na dan. Da bomo ta problem rešili, so strokovnjaki že začeli raziskovati teren, kjer bi dobili novo vodotok za Rateče.« — M. Živkovič

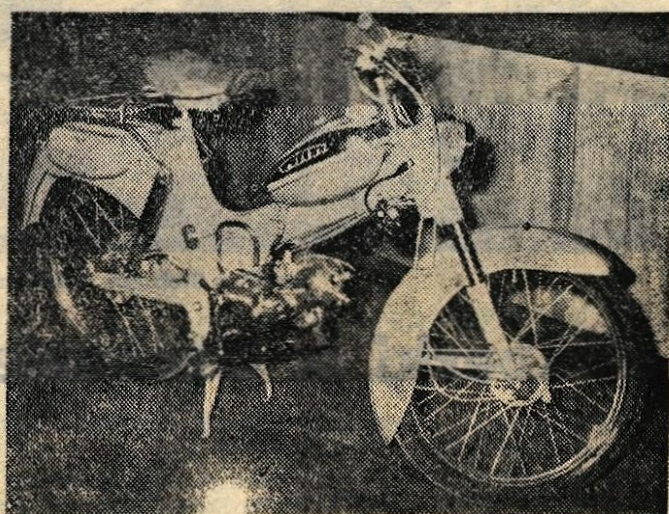

JESENICE — V ponedeljek zvečer je podpredsednik Občinskega odbora SZDL Jesenice Vinko Koprivca podelil 7 krajevnim organizacijam SZDL na področju jeseniške komune posebna priznanja za uspešno dosežene v enoletnem tekmovanju med krajevnimi organizacijami SZDL. Na sliki: Za osvojenoto 1. mesto je krajevna organizacija SZDL terena Podmežakla razen televizijskega sprejemnika dobila tudi plameno priznanje, ki ga je sprejel njen predsednik tovariš Mrak.

Doslej največje žrebanje za naročnike Glasa

Dva mopeda, televizijski sprejemnik,
dva radijska sprejemnika in drugi bogati
dobitki

Dobitki so lahko vaši, če boste
pravočasno poravnali vsaj polletno naročnino
za Glas (650 dinarjev).

Seveda pa bodo tudi tokrat imeli več možnosti tisti, ki bodo plačali naročnino za vse leto in tisti, ki so že dlje naročniki, in sicer:

- kdor plača za pol leta, bo imel en glas,
- kdor plača za vse leto, bo imel 3 glasove,
- kdor je naročen že več kot 5 let, bo imel 4 glasove,
- kdor je naročen že več kot 10 let, pa bo imel 5 glasov.

NAROČNIKI »GLASA« SO NEZGODNO ZAVAROVANI! V letu 1961 je Državni zavarovalni zavod izplačal našim naročnikom nad pol milijona dinarjev zavarovalnine.

POSEBNE NAGRADE ZBIRALCEM NOVIH NAROČNIKOV! Za vsakega novopridobljenega naročnika 100 dinarjev, za vsakega deset naročnikov pa en glas pri tradicionalnem nagradnem žrebanju, ki bo marca letos.

S plenuma o problemih zdravstva

Osnova naj bodo dobri programi

Radovljica, 6. januarja — Včerajšnjega plenuma Občinskega odbora SZDL so se razen članov plenuma udeležili tudi zdravstveni delavci in drugi predstavniki zdravstvenih ustanov ter člani sveta za zdravstvo in socialno varstvo, saj so bili na dnevnem redu plenuma problemi zdravstvenih služb v radovljiški komuní. Udeležba na plenumu je bila dobra, razprava pa živahna, vendar skoraj ni načela konkretnih večjih problemov. Največ je bilo govora o nagrajevanju in stimuliranju zdravstvenih delavcev, o težavah, ki nastajajo ob svobodni izbiri zdravnikov, o preobremenjenosti zdravstvenih delavcev, ki ji sledijo površni zdravniški pregledi, o obnovi slabše opremljenih zdravstvenih domov (kot na primer ZD Bled) in o drugem. Na osnovi zaključkov, ki jih je sprejel plenum, bodo izdelani sklepi, s katerimi bodo seznanjeni vsi zdravstveni domovi in druge zdravstvene ustanove, krajevni odbori SZDL in prizadete gospodarske organizacije.

Na območju radovljiške občine so sedaj sledeče zdravstvene ustanove: Zdravstveni dom v Radovljici, z zdravstvenimi postajami v Kamni gorici, Kropi in Lipnici, Zdravstveni dom Bled in Zdravstveni dom Bohinj. Razen teh zdravstvenih domov, ki opravljajo predvsem splošno zdravstveno službo in preventivno zdravstveno varstvo, je na tem območju še obratna ambulanta Tovarne verig

kolektivni zdravstveni zavodov zelo aktivno sodelovali pri izdelavi pravil svojih zavodov, vendar so se pri izdelavi pravilnika o delitvi dohodka preveč orientirali predvsem na to, da si zagotovijo čimvišje osebne dohodke. Pri vseh treh zdravstvenih zavodih (ZD Bohinj, Bled, Radovljica) je raz-

Radovljiška KOMUNA

Lesce, Bolnica za duševne bolezni v Begunjah in klimatski zavrtišči v Bohinju in v Dvorski vasi pri Begunjah. Tu naj omenimo še lekarni na Bledu in v Radovljici. V Bohinju pa bo tudi v kratkem odprta. Preteklo leto je bil formiran tudi zdravstveni center (maloge centra naj bi opravljal ZD Bled), vendar še ni začel z delom. Ker pa so naloge takih centrov za uspešno zdravstveno varstvo zelo važne, bi moral svet za zdravstvo bolj poskrbeti za to, da bodo zdravstvenemu centru zagotovljene vse možnosti za delo.

Iz poročila — podanega na plenumu — je bilo razvidno, da so

merje med osebnimi dohodki in skladi 95 : 5. Le v Bolnici Begunje je razmerje nekoliko boljše, saj so tu namenili za sklade 15 odstotkov čistega dohodka. Zdravstveni delavci so v razpravi ta svoj ukrep zagovarjali s tem, da so si želeli zagotoviti le ustrezne osebne prejemke in da bodo ob koncu leta, če bodo rezultati finančnega poslovanja ugodni, to razmerje popravili v korist skladov.

Tu pa je potrebno omeniti še eno nepravilnost. Pravilnike in v zdravstvenih zavodih izdelovali, ne da bi pri tem izdelali temeljit program dela zdravstvene ustanove in perspektivni program dejavnosti in razvoja zdravstvene službe, kar bi edinele omogočilo izdelavo dobrih pravilnikov. Dobri programi dela bi morali biti osnova za organizacijo zdravstvene službe in za njeno finansiranje ter plačevanje zdravstvenih storitev.

Ko je komisija za družbeno upravljanje proučevala ta problem, je ugotovila, da nosita del odgovornosti za te nepravilnosti tudi ObLO in svet za zdravstvo, ki sta se s temi problemi premalo ukvarjala in tudi nimata pravega pregleda nad delom zdravstvenih ustanov.

— S. M.

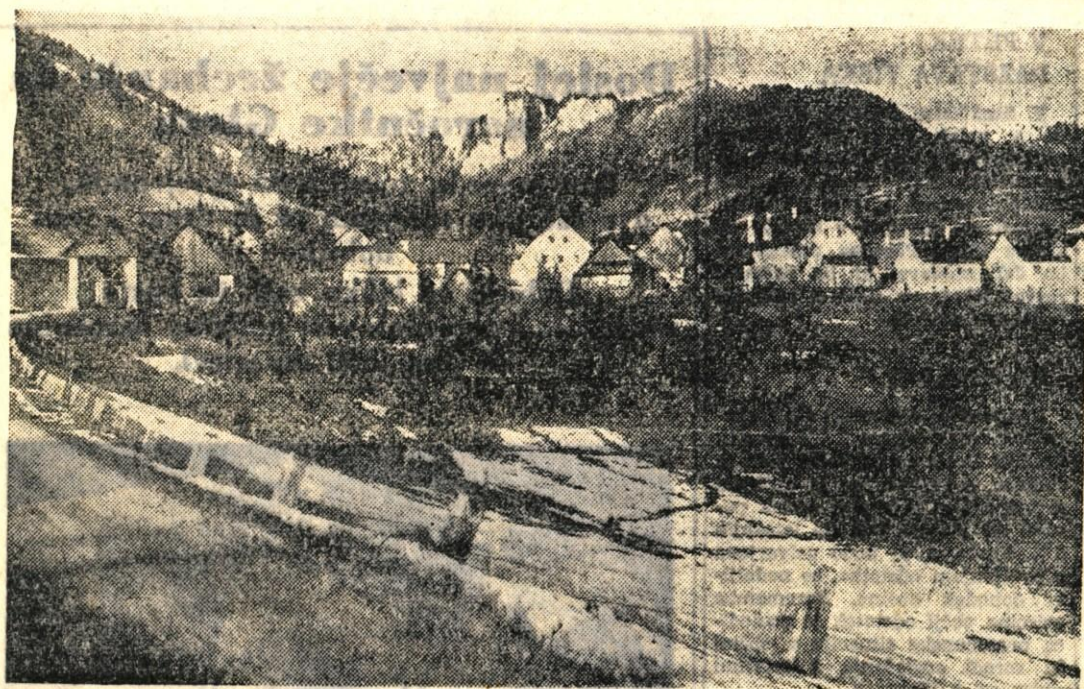
Posvet o razvoju industrije v zgornji bohinjski dolini

Srednja vas, 7. januarja — Za danes popoldne je Občinski ljudski odbor Radovljica s svojimi družbenimi organizacijami sklical v Srednji vasi posvet o programu razvoja industrije v Zgornji dolini. Posvet je sklican z namenom, da se čim širši krog tamkajšnjih prebivalcev seznani z ekonomskimi vzroki, ki so navedli občinske organe, ki so navedli občinske organe, ki so navedli nekaterih sprememb na tem območju. Tega posveta se bodo razen predstavnikov ObLO udeležili člani krajevnih odborov SZDL Stara Fužina in Srednja vas, člani KO, vsi odborniki ObLO z območja Bohinja, člani ZK iz Zgornje doline in člani sindikalne podružnice Kmetijske zadruge Srednja vas.

NIC VEČ PRAHU OB JEZERU

Bohinj — V teh dneh je Cestno podjetje Kranj začelo s pripravo za asfaltiranje ceste ob Bohinjskem jezeru, in to od hotela Jezera do hotela Zlatorog. Cesto bodo asfaltirali in tudi nekaj razširili po vsej verjetnosti že do pričetka letošnje turistične sezone.

Vsi, ki jim je Bohinj pri srcu in ga radi obiskujejo, se bodo te novice prav gotovo razveselili, saj je sedanja prašna cesta v veliki meri zmanjševala užitek, ki ga sicer nudi prelepo jezero s svojo okolico.

Sorica — Groharjev rojstni kraj

Paberki iz Groharjevega kraja

Sorica — naselje, ki se pričinja v ozki zaviti soteski nad Železniki, ni tako nepomemben kraj. Omenja ga že loška listina iz leta 973; nedvomno pa je sloves Sorice ponese v svet Groharjevo ime. Tukaj se je namreč leta 1837 rodil Ivan Grohar, ki se je od preproste zgodnjega realizma preko romantičnih ovinkov razvil v pesniško in čustveno poudarjenega slikarja — impresionista. Ta slikar preproste krajine in kmečkega življenja — nenehno povezan z rodno grudo in ljudmi na njej — je leta 1911 po nenavadnem težkem življenju, ki je bilo polno

revščine in razočaranja, umrl v Ljubljani.

Sorica je danes pomemben turistični kraj, čeprav bi razvoj turizma zahteval še to in ono. Narava je to največje nasebino s sončno gorsko lego v skrajnem zgornjem koncu Selske doline in na prehodu v bohinjski kot obdara s številnimi naravnimi prednostmi. Smučarski tereni privlačijo vsako leto čedalje več turistov in tudi letos, kljub dokaj skromni snežni odeji, jih ni primanjkovalo. V poletnih mesecih pa prisojne lege s pašniki in čisti gorski zrak nudijo še tako razva-

jenim turistom prijeten kraj za oddih.

Turizem je torej za Sorico dokaj pomemben, čeprav mogoče ne prinaša kdo ve kakšnih denarcev. Pač pa vedo domačini povedati, kako bi lahko v ta kraj zvalili še več turistov. Želijo si redne avtobusne proge, ki bi jih povezovala z ostalo dolino in tako širokemu krogu izletnikov odprla vrata v Groharjev kraj. V zadržnem domu, ki bi bil lahko po svoji velikosti v ponos marsikateremu večjemu kraju, nameravajo z iniciativo Turističnega društva preurediti več sob in jih tako usposobiti za turistične namene. V ta namen so že vložili prošnjo za kredit.

V Sorici že dalj časa sameva ob cesti neomnena zgradba za transformatorsko postajo in nekaj drogov okrog nje čaka in čaka, kdaj jih bodo povezali z žico. Sorica ima namreč lastno električno centralo, vendar so kljub temu pred časom predvidevali, da bi tudi to naselje priključili na splošno električno omrežje. V ta namen so sezidali tudi poslopje za transformatorsko postajo in postavili nekaj drogov. Vendar se je nekaj moralo zalokiti, vsaj tako kaže... Vendar pa prav v zadnjem času Soričani razmišljajo o tem, da bi se pogovorili s pristojnimi organi in tudi to vprašanje dokončno rešili.

Ne bi bilo prav, če ne bi v Groharjevem kraju omenili še nečesa. To je zbirka del naših mož — Groharja in Subicev ter številni drugi predmeti iz preteklih časov. V poslastev soriskega krajinarja se zbirka imenuje po njem — Groharjeva zbirka. Zbirko je več let izpopolnjeval in urejal ter zbiral umetnine, ki so bile raztresene po bližnji in daljni okolici, tamkajšnji župni upravitelji.

Ne bi bilo prav, če ne bi v Groharjevem kraju omenili še nečesa. To je zbirka del naših mož — Groharja in Subicev ter številni drugi predmeti iz preteklih časov. V poslastev soriskega krajinarja se zbirka imenuje po njem — Groharjeva zbirka. Zbirko je več let izpopolnjeval in urejal ter zbiral umetnine, ki so bile raztresene po bližnji in daljni okolici, tamkajšnji župni upravitelji.

O problemih, ki tarejo proizvajalce

NEKAJ PABERKOV Z LETOSNJIH SINDIKALNIH OBČNIH ZBOROV

Sindikalne podružnice se te dni sestajajo na svoje redne letne občne zборе. Tako ga je že imela tudi sindikalna podružnica Ljudske milice v Skofji Loki, ki je, kakor menijo pristojni organi, dokaj dobro uspel. Prav pa je, da pri oceni tega občnega zbora upoštevamo tudi nekatere specifičnosti, s katerimi se srečava omenjena podružnica. Metode čela teh sindikalnih podružnic so namreč bistveno drugačne kakor pa v gospodarstvu in končno tudi v drugih javnih službah. Zato se prav na tem področju čedalje bolj kaže potreba, da bo treba prav tem sindikalnim podružnicam v prihodnje nuditi več pomoči tako v obsegu, okrajšem in seveda tudi v republiškem merilu. Te sindikalne podružnice so na splošno tudi še precej mlade, saj so ponekod šele pred nedavnimi imeli ustanovne občne zборе. Tako so tudi izvršnemu odboru sindikalne podružnice Ljudske milice zaradi tega, ker je šele pred meseci prevzel na ustanovnem občnem zboru svoje dolžnosti, mandat v celoti podaljšali.

Novo leto je prineslo bistvene spremembe tudi v že dokaj ustaljeno organizacijo čestne službe,

ki je po novem zakonu o cestah prerasla v samostojno gospodarsko organizacijo. Zato je tudi sindikalni občni zbor skofjeloških cestarjev nosil obeležje teh sprememb. Razprava na občnem zboru je potekala v znamenju priprav in problemov, ki se nehoti pojavljajo pri dokončnem formiranju novega podjetja. Zato so že predlagali kandidate za novi delavski svet, ki ga bodo v kratkem izvolili. Na občnem zboru so ime-

ko so natančno pregledali ekonomičnost poslovanja, rentabilnost in perspektive razvoja.

Podoben kakor vsi ostali zavodi prehaja tudi Dom slepih v Skofji Loki na samostojno finanstranje. To je bil tudi osrednji problem, o katerem so največ razpravljali na sindikalnem občnem zboru. Odslej nameravajo v Domu slepih imeti dve samostojni ekonomski enoti; v prvo naj bi spadale delavnice, druga ekonomska enota pa bi bila uprava s svojimi službami. Vprašanje ekonomskega poslovanja teh enot je izzvalo na občnem zboru dokaj živahno razpravo.

Loški DELAVEC

novali tudi koordinacijski odbor, ki bo v okviru podjetja pripravil vse potrebno za uspešno delo te in tudi ostalih sindikalnih podružnic v podjetju.

Ce je zadnji čas prinesel spremembe cestarjem, potem to lahko ugotovimo tudi za obrtna podjetja na Sovodnju, ki so se v začetku letošnjega leta združila v eno. Zato so na skupnem občnem zboru, ki je bil 25. januarja, ponovno razpravljali o tem odločilnem koraku in pregledali rezultate dosedanjega dela. Za združitev so se na Sovodnjo odločili potem,

Pri nekaterih občnih zbora pa se še vedno kažejo nekatere pomanjkljivosti. Poročilo, ki je v ta namen sestavljeno, obravnava namreč številne politične dogodke, medtem ko odnosov v kolektivu samem in gospodarjenja skoraj ne omenja. Te slabosti so se pokazale tudi na občnem zboru sindikalne podružnice trgovskega podjetja Železnina. — P.

Doslej le 64 odstotkov

GOSPODARSKE ORGANIZACIJE PREVEČ TEZIJO ZA RAZDELJEVANJEM IZ ROK V USTA

Spremembe v družbeno-ekonomskem sistemu so leta 1961 postavile delovne kolektive v povsem nove pogoje gospodarjenja. Posebno pomembna so nova uveljavljena načela o oblikovanju in delitvi osebnih dohodkov, ki odpravljajo zadnje ostanke administrativnega načina nagrajevanja in vnašajo v sistem nagrajevanja povsem nove ekonomske elemente.

Takšni kakovostni premiki v družbeno ekonomskih odnosih, ki pomenijo krepitev materialnih in samoupravnih pravic, pa nalagajo

našim kolektivom vsebinsko nove, težje in veliko bolj odgovorne naloge v zvezi z delitvijo dohodka. Načelo dobrega gospodarjenja je, da v kolektivu ni mogoče lo-

čistega dohodka, to je kompleksnega gospodarjenja v kolektivih.

Pravilnike o delitvi čistega dohodka in pravilnike o delitvi osebnega dohodka bi morale vse

Kranjski GLAS

čeno razpravljati o oblikovanju osebnih dohodkov, ne da bi upoštevali celoten proces formiranja in delitve celotnega dohodka in

gospodarske organizacije predložiti pristojnemu organu občinskega odbora do konca preteklega leta. Iz pregleda pa je razvidno, da je predpisani rok v kranjski občini upoštevalo le malo kolektivov. Do 31. decembra lani je predložilo te pravilnike le 20 gospodarskih organizacij, do 26. januarja pa je prišlo še 24 pravilnikov. Konec januarja, torej ni bilo predloženo 36% pravilnikov.

Za pripravo analiz predloženih pravilnikov je Svet za delo imenoval več komisij, ki ugotavljajo, koliko so kolektivi pri oblikovanju sistema razdelitve čistega dohodka in osebnih dohodkov upoštevali dana priporočila in načela skrbnosti dobrega gospodarjenja. Doslej je obdelano le nekaj pravilnikov manjših gospodarskih organizacij, ki bodo dani v razpravo zboru proizvajalcev, zato ugotovitve ne bi kazalo posplošiti.

Dosedanje analize obravnavanih podjetij so pokazale precej negativnih elementov v sistemu razdeljevanja in nagrajevanja, ki ne morejo ničesar prispevati k uveljavljanju demokracije v kolektivih, niti niso preračunani na perspektivne potrebe gospodarjenja v kolektivih, ker se vedno vse preveč težijo za razdeljevanjem iz rok v usta.

Osnovna slabost teh pravilnikov je v tem, da so kolektivi premalo ali pa sploh niso ugotavljali lastne perspektive, niso analizirali sistema razdelitve. Nekateri sistemi razdelitve so le na novo pobarvanji tarifni pravilniki. Tarifne postavke je zamenjal le točkovni sistem, ki ima v bistvu enako funkcijo, ker je točkovanje in vrednotenje točk neizdelano.

V nekaterih podjetjih so komisije naletele na kompliciran sistem nagrajevanja, ki ni nastal v samih kolektivih. Več podjetij je že v preteklem letu takšne pravilnike pričelo prilagajati svojim potrebam, nekatera podjetja pa bodo morala to še storiti, saj je komisija v nekem podjetju ugotovila, da pravilnika ne znajo uporabljati.

Mimo takih in podobnih slabosti in pomanjkljivosti pa je potrebno ugotoviti tudi veliko novosti, ki so uveljavljene v pravilnikih posameznih kolektivov, saj so ponekod ustvarili skrbno izdelan sistem razdeljevanja na podlagi lastnih izkušenj in potreb. Praksa pa ponekod terjaja še dopolnjevanje uveljavljenega sistema, kar kaže na resno pripravljenost kolektivov, da izdelajo čim boljše pravilnike.

Dosedanje delo pri analiziranju pravilnikov kaže, da bo zbor proizvajalcev imel veliko dela.

C. Anžič

Pohvalno delo

Pred dnevi so v Zdravstvenem domu v Železnikih zaključili tečaj za mladino na vasi, ki ga je organizirala tamkajšnja organizacija Rdečega križa. Tečaj je potekal 30 dni in deklet, ki so poslušale zdravstvena predavanja o higieni na vasi in o osebni higieni, o razvoju otroka od spočetja do pubertete iz medicinskega in psihološkega stališča, o higieni za žene med nosečnostjo in njihovo prehrano in o različnih ženskih obolenjih. Predavanja so spremljali z episkopom, vodili pa jih je domači zdravnik dr. Franc Rešek.

Razen omenjenih predavanj so imele v okviru tečaja tudi predavanja o prvi pomoči pri ranah, pri zlomih, izvitih in izpahih ter pri opeklinah in drugih poškodbah. Tečajnice so se seznanile tudi s potrebami z električnim tokom in z omini, ki nastanejo pri zastrupitvah z živili; seznanile so se, kako je treba ukrepati pri morebitnem piku strupene kače in kako nudimo ugotovljeno prvo pomoč. Prav tako so se seznanile z ukrepi pri zadrževanju. Sama teorija pa bi tečajnicam prav gotovo ne dala tega, kar potrebujejo. Organizatorji so zato poskrbeli tudi za praktične vaje. Tečajnice so tako morale praktično sodelovati pri nujenju prve pomoči v različnih okoliščinah in v raz-

ličnih pogojih. Praktično delo sta nadzorovali dr. Jolanda Strnad in bolničarka Bernarda Benedik.

K pestrosti programa je prispevala svoj delež tudi medicinska sestra Eva Zumer. Ta je tečajnice seznanila s pravilno prehrano in nego dojenčka. Številni diapozitivi so zanimanje za to predavanje še povečali. Znanje o gospodinjstvu in o zdravi prehrani na splošno pa je tečajnicam obogatila gospodinjstvena učiteljica Minka Kavčič. Da so njeno predavanje tečajnice še bolj doumle, je pripomogel tudi flanelogram.

Na zaključno predavanje je Krajevni odbor RK v Železnikih povabil tudi profesorja Franca Demšarja iz Ljubljane. Njegovo predavanje je razen drugega, odlikovalo tudi to, da je zelo lepo in preprosto orisal pomen, idejo in družbeno vlogo organizacije RK. Tehtne besede je povedal tudi o spolni vzgoji in o odnosih med spoloma.

Tečaj je trajal šest tednov (vsak ponedeljek in sredo po dve uri). Zanimanje zanj je bilo zelo veliko, kar nam potrjuje tudi to, da je bila udeležba skoraj vedno polnoštevna in da so udeležence vedno in brez izjeme pazljivo sledile predavanjem.

Coprnica se je to jutro odpravila na Kravce. Menda v strahu, da je ne bi zalila voda.

Ura se je pomikala proti enajsti. Hm, nič kaj pripraven čas za konec sveta. Morda se bo tisto zgodilo točno opoldne? Ali pa ob trinajsti uri? Trinajst — nesrečna številka! Morda pa bo zaropotala opolnoči. Ampak spet ne roaen čas! Se sekunda zamude

tebi sem namenjen. Rekli so, da te je nekaj povozilo... Znanec je prebledel. — Tistikrat so me še trije ali štirje upraskali, kdo mi je umrl. Da sem se je mogel odeli v črni no!

Potlej sem se bolj zagrizeno stikal za znaki in dokazi, ki napovedujejo konec sveta. Tekal sem po mestu. Bolj ko sem iskal, manj zadovoljen

sem bil. Končno sem ugledal človeka. Že od daleč je bilo videti, da je hudo zaskrbljen. Seveda, sem si dejal, možakar se zaveda, da bo zdaj zdaj počilo... Bledica na obrazu... Endno razpotežena usta... izbuljene oči...

»Se hudo bojite?« sem ga potegnil za rokav, srečen da sem našel sebi enakega človeka. »No, nikar si tega ne želite še sren...«

»Preketo, če bi vas tako klalo po črevesju, tudi ne bi delali čednega obraza,« me je malone nahrulil. »Če ne najdem takoj stranišča, ne vem...« Odneslo ga je okrog ogle.

Torej nič! Pogledal sem proti nebu. Oblaki so mirno jadrali čez modro zimsko nebo. Prijetno sonce in nič tajfunov, velikanških izbruhov pa povodnji in nič epidemij

kužnih bolezni — če odmisli-mo pojemajoče črne koe, ki nas sploh niso dosegle. Smola pa tak! S tako »šimungo«, kot je bila tisto jutro, sveta ne bomo premaknili s tečaja.

Spomnil sem se tistih, ki so pred napovedanim koncem sveta vlekli v hribe čolne. Si-čeer nisem nikogar videl; ljudje le tako pripovedujejo. Kar pričel sem jim. Tiste čolne

naj pa le spravijo v dolino, sicer bodo zanamcem — predvsem arheologom čez dva ali tri tisoč let do kraja zmešali pojme. Če bodo — denimo — na Kravce našli en sam čoln, se bodo utenjaki prekleli in čekali za ušeti, ker ne bodo vedeli, kam z njim. Ne, to pa res ne bi bilo pošteno!

Podoba pa je bila, da je napoved o koncu sveta ljudem kar prijala. Precej okroglih je bilo na ta račun, še več na račun tistih, ki so si to privrditev izmislili in nič manj na račun tistih, ki so tej napovedi nasledili. (Jaz sem izjema, ker sem tisto napoved jemal z rezervno!)

Ampak tega, da so napovedali samo datum in ne tudi ure o koncu sveta, pa kar ni-sem mogel prebrati.

Vrag naj me vzame, nekdo pa le mora vedeti za vro tega »izleta«. Kar zasijal sem ob

besedah URA in IZLET. Če bi zemlja eksplodirala, bi nas odneslo v zrak. Torej je to neke vrste izlet. Vsak izlet pa je pogojen tudi z vro odhoda.

Brž sem stekel v telefonsko govornico. Poklical sem Turistično društvo in povprašal, obkelej bo konec sveta. Tovaršiči onkraj žice je vzelo sapo, nato pa je zavedajoč se svoje informatorske vloge — takole povedala: »Za organizacijo konca sveta nam niso odmerili nobenega denarja, pa ga nismo planirali. Prva prireditve, ki jo imamo v načrtu, bo pštni karneval.«

Ker me ta dvomni odgovor ni povsem nasitil, sem poklical izletniško informacijsko pisarno. Obkelej bo konec sveta?

»Tisti od Pavlihe so postavili uro na pol devetih, RTV pa na kasnejši čas. Zaradi slabe koordinacije je konec sveta preložen na kasneje.«

Z besedo IZLET sem torej opravil, ostala mi je še beseda URA. Poklical sem informacijsko 08. Zdal pa je meni vzelo sapo. Dobil sem odgovor — kratak in jednat: »Konec sveta preložen na 29. februar. Sicer pa bodite optimisti!«

Oddahnil sem se in se pogljal proti domu. Čimprej sem se hotel znebiti črne obleke. Ta mi prinaša smolo. Ko sem jo prvič oblekel, se je nekaj zgodilo — oblekel sem jo za poroko. — aa

Konec sveta preložen

ne bo smela biti, sicer se tisto ne bo zgodilo 5. ampak 6. februarja. To pa spet ne bi imelo smisla. Če smo zmenjeni za 5. februar, potem ostanimo pri tem datumu... Vidite, tako-ko-ko sem razmišljal, zakaj ničesar na svetu ne sovražim bolj kot netočnost.

Spet me je stisnilo pri srcu. Navsezadnje bodo konec sveta še preložili. Pravijo, da se nekateri spogledujejo z 29. februarjem... To se pravi imeti človeka kratkomalo za norca. Če smo se zmenili, da bomo spravili svet ob sapo, čemu bi potem snedli besedo. Mar ne bi bilo škoda, če bi se ta slajna storija izjalovila?

Prehodil sem dve ulici in zavil v tretjo. Naletel sem na znanca.

»Kdo ti je pa umrl, da si v črni?« me je neotesano pozdravil.

»Ja, kaj nisi ti umrl?« sem se narejeno začudil. »Prav k

Za korenjaka kakeršen sem jaz, se pa res ne spodobi, da bi spustil dušo v postelji! — Tako sem modroval pretekli ponedeljek, ko sem čakal, kdaj se bodo konjunkcije planetov in sonca do kraja zmešale. Veste — v konec sveta pa le nisem čisto verjel. Preneumno bi pa le bilo, če bi me kar na lepem tista stvar presenetila.

Zarava sem vstal, smuknil v črno obleko, ki jo oblečem le za pogrebe in druge posebne priložnosti. Pa črn klobut sem poveznil na glavo in črno kravato zadržnil okrog vratu. Resnobno in dostojanstveno, kot se spodobi za človeka, ki čaka na konec sveta, sem se podvil v mesto. Vseskozi me je črčila misel, obkelej bo počilo. Zelo slaba organizacija! Nezaodnost za tiste, ki so si izmislili konec sveta.

Taval sem po ulicah in malodavno pogledoval po ljudih. Nikjer sledu o strahu, nikjer panike... Podoba kot vsak dan — ljudje hitijo po opravkih. Kar pri srcu me je stisnilo. Menda nisem samo jaz tak panika? Da bi zmanjkal neprijeten občutek, sem zavil na poživke. Tudi v gostilni je bilo kot po navadi. Nikjer sledu o tistem strašnem koncu sveta. Jeza me je popadla, ko sem se spomnil sosed, ki mi je ves mesec in drugega pol prišchetavala na uho, da bo šel svet rakom žvižgat. Pravzaprav ji nisem niti povsem verjel — pa vendar... Kaj pa, če bi se le zgodilo...

mali oglasi • mali oglasi

prodam

Osebn. avtomobil »Opel« - ym-pio, v brezhibnem stanju, registriran za leto 1962 poceni prodam. Naslov v oglasnem oddelku 458

Prodajam motorno kolo »Galeb« z vetrobranom. Franc Janhar. Hraše 46, Smlednik 430

Prodajam 12 tednov brejo svinjo. Brezovica 3, Kropa 511

Prodajam 5 pujskov, starih po 6 tednov. Praprotna polica 23 512

Pogrezljiv šivalni stroj z okroglim čolničkom, lijak in pomivalno mizo, ugodno prodam. Marija Udovc, Jezerska c. 7 513

Prodajam prašiča - 200 kg težkega. Naslov v oglasnem oddelku 514

Poceni prodajam lahek vprežni voz. Frančiška Zavrl, Zg. Bitnje 54 515

Lokal na prometnem kraju v Kranju prodam. Oddati pismene ponudbe pod »Promet« 516

Vseljivo komforno 3-sobno stanovanje v Kranju prodam. Naslov v oglasnem oddelku 517

Svinjo, 10 tednov brejo, prodam. Trboje 51 518

Prodajam skoraj nov moped Colibri. Janez Ogris, Voklo 15, Senčur 519

Prodajam 3 prašičke po 25 kg teže. Naslov v oglasnem oddelku 520

Levi vzdoljni štedilnik, rabljen, z bakrenim kotličkom, ugodno prodam. Jakob Kokalj, Suha 8, Kranj 521

Prodajam nekaj rabljenih desk, primernih za zidavo. Ogled vsak dan od 14. ure dalje. Naslov v oglasnem oddelku 522

Prodajam zazidljivo parcelo v Brifotofu. Naslov v oglasnem oddelku 523

Prodajam več različnih mizarških strojev: poravnalniki, frezerji, tračne žage in kombinirke. Cene nizke. Naslov v oglasnem oddelku 524

Prodajam stanovanje v Cerkjah št. 23. Vseljivo 5. aprila 525

Prodajam suhe smrekove deske, 25 in 50 mm. Praproše 1, Podnart 526

Prodajam Primo III. Naslov v oglasnem oddelku 527

Prodajam plemenskega vola, 400 kg težkega. Janez Sušnik, Sp. Besnica 43 528

Prodajam otroški športni voziček. Zg. Duplje 24 529

Prodajam dvodelna železna vrata. Kokrica 81 530

Prodajam bas »Berdo«. Jenkova 1/III, Kranj 531

Prodajam lepo ohranjen štedilnik. Ogled v Tavčarjevi ulici 51, spodaj 537

GLAS
v vsako hišo

Abonente RESTAVRACIJE »ISKRA«

obveščamo, da je skrajni rok za zamenjavo oziroma odplačilo neizkoriščenih bonov za hrano 15. 2. 1962

Po tem roku bonov ne bomo mogli več zamenjati niti jih izplačati

Prodajam telico, 4 mesece brejo. Križnar, Vodice 141 538

Prodajam divan in belo posteljo. Pižorn, Predvor 35 539

Prodajam plemenskega vola, stara 3 leta in kravo, ki bo marca tretjič telela. Anton Rotar, Zg. Besnica 57

Ugodno prodajam popolnoma nov moped na zaganjač. Gregor Homan, Ljubljanska 19, Kranj 480

ostalo

Zamenjam plemensko svinjo za mesnatega prašiča oziroma prodam. Zg. Brniki 28 530

Krajevni odbor Senčur razpisuje licitacijo za dovoz gramoza. Po-nudniki naj vložijo prijave na Kra-jevnem uradu do 20. februarja, kjer dobijo tudi ustrezna pojasni-la 531

Grem kuhati 2 ali 3 osebam. Naslov v oglasnem oddelku 532

Predkujem neresnične besede, ki sem jih izrekla o M. Lužar. M. M. 533

Zahvala! Zahvaljujem se kolektivu in sindikalni podružnici MLIP Češnjica ter organizaciji RK Železniki za izkazano pomoč ob nesreči, ko mi je pogorela hiša. Jernej Gartner 534

objave

IV. MEDICINSKI PLES
V RADOVLJICI

Sindikalna podružnica zdravstvenih delavcev Radovljica vabi vse zdravstvene delavce Gorenjske na IV. medicinski ples, ki bo v soboto, 17. februarja ob 20. uri, v hotelu Grajski dvor v Radovljici. Člani in članice, preskrbite si pravočasno rezervirana vabila pri svojih sindikalnih odborih, kjer boste dobili vsa pojasnila.

tržni pregled

TRŽNI PREGLED v Kranju
Fižol 120 do 160 din, ajdova moka 120 do 160 din, koruzna moka 55 din, ješprenj 90 do 120 din, kaša 120 do 140 din, krma za kokoši 40 do 50 din, koruza 45 do 50 din, proso 60 do 65 din, oves 30 din, krhlji 70 do 100 din, suhe slive 120 din za 100; korenček 40 do 50 din, sir 120 do 160 din, surovo maslo 640 do 720 din, čebula 110 do 130 din, krompir 25 din, sladko zelje 50 do 60 din, kislo zelje 70 do 80 din, čebulek 300 din, pesa 40 do 50 din, sladka repa 10 din, kislja repa 50 din, redkev 30 din, jabolka 45 do 65 din, suho meso 550 din za kg; zeleni v peteršilj 10 do 20 din za kg; por 10 do 20 din, česen 5 do 20 din, piščanci 300 do 450 din, kokoši 700 do 800 din, jajca 28 do 32 din za komad; smetana - merica 18 din.

ŠPORT • ŠPORT • ŠPORT • ŠPORT • ŠPORT • ŠPORT

Republiška kegljaška liga

Triglav na poti k vrhu

V zadnjem kolu republiške kegljaške lige so bili na vseh petih kegljiških odločilni nastopi. Najpomembnejša je bila preizkušnja Kranjčanov (v Celju in Mariboru), ki so imeli razen Ljubljancev največ možnosti za najvišji naslov. Z dvema drugima mestoma in štirimi negativnimi točkami, ki

jih je Triglav prinesel domov v tem kolu, so Kranjčani uresničili svoje načrte, ki so jim povsem približali prvo mesto.

Jesenjani so to pot slabo metali. Na ljubljanskem kegljišču so dosegli zanje povprečen rezultat, tako da jih je prehitel še celo Ljutomer. S tem so zapravili zad-

nje upe za 1. mesto in se bodo morali v zadnjem kolu boriti prav z Ljutomerčani za 3. mesto.

Tudi nastop ljubljanskega Gradisa in Konstruktorja je bil pomemben v borbi za naslov prvaka. Ljubljana je namreč na Jesenicah dobila še eno negativno točko, ker jo je prehitel Gradis, medtem ko je Konstruktorju zmanjkalo le 10 kegljev.

Ljubljana bo v nedeljo odvrгла zadnje lučaje na svojem kegljišču. Podreti mora vsaj 6635 kegljev, da prehiti Triglav in nato pričakuje končni razplet, v katerem ima še vedno nekaj upov za 1. mesto.

Vrsti red - 4 nastopi: Ljubljana 7, Gradis (L) 16, Branik, 17, Kranjska gora 28; 3 nastopi: Triglav 5, Ljutomer 11, Jesenice 12, Konstruktor 15, Fužinar 19, Celje 20, Gradis (J) 21, Pionir 22, Rudar 23, Maribor 25 negativnih točk itd. - L. S.

Odjuga in toplo sonce sta v zadnjih dneh polizala še zadnje zaplate snega na prisojnih pobočjih. To pa šenturskim fantom le ni prekrhalo računov. Kljub temu, da je povsod kopno, oni še vedno skačejo na svoji skalalnici. Zgradili so jo v gramoznici poleg vasi. Zalet so podaljšali z odrom, za doskocišče pa služijo strmo pobočje gramoznice. Menda skačejo celo do 15 metrov daleč. - Kaj pa sneg? Tega so nstrgali po osončnih pobočjih in ga nanosili na skalalnico. Vsekakor so domiselni in to zasluži pohvalo! Prav bi bilo, če bi našli tudi med ostalo mladino nekaj vnetih posnemalcev.

Občni zbor TVD Partizan Duplje

Brez telovadnice ne bo šlo

Sportno društvo TVD Partizan je imelo v nedeljo redni letni občni zbor. Udeležilo se ga je lepo število članov, ki so hoteli slišati kaj več o delu društva. Zal se niso zbrali udeležili predstavnikov družbeno-političnih organizacij, posebno od SZDL in se tako bolj trdnost postavilo na noge.

Iz poročil upravnega in nadzornega odbora je bilo videti, da je društvo doseglo pomembne uspehe in s tako dejavnostjo pritegnilo večino mladine, ki je dobila razvedrilo prav v telesni vzgoji. Priznanje pa gre le nekaterim članom upravnega odbora, saj je bilo vse delo na njihovih ramnih, ker so drugi člani vzeli svojo dolžnost premo resno. Da bi

to pomanjkljivost odpravili, so izvolili v nov upravni in dazorni odbor kar najbolj resne delovne ljudi, ki bodo v tem letu vodili društvo po najboljši poti.

Sprejeli so precej obširen program dela in prireditve, ki bo zahteval mnogo resnega dela, da bodo opravičili svoj obstoj.

Manj je bilo govora o problemu, ki je nedvomno najbolj pereč. Izgleda da so se v Dupljah že sprijaznili s tem, da ne bodo nikdar prišli do telovadnice.

Orodje, ki ga ima TVD Partizan Duplje, počiva kar na podstrešju in zob časa mu kaj hitro daje porazen videz. Člani društva pa ga lahko le ogledujejo, ne da

bi sega posluževali. Tu pa je še osemletka, ki je prav tako brez telovadnice. Zato bodo v Dupljah v najkrajšem času morali misliti na telovadnico, čeprav se tega danes še nihče ne loteva resno. Tudi »igrišča« ne morejo imenovati igrišče. S prostovoljnimi delom so si ljubitelji in igralci rokometu uredili rokometno igrišče. To pa je tudi vse. Sredstva za ureditev so bila že obljubljena, ker so videli, da društvo zelo uspešno dela, vendar do realizacije ni prišlo.

Na občinskem zboru so sklenili, da bodo letos s prostovoljnimi delom izpopolnili igrišče, kar jim bo omogočilo, da se bodo uveljavili tudi v ostalih panogah.

V petek začetek
tekmovanja v ženski
republiški ligi

V petek, 9. februarja, se začne na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani zimska moška in ženska republiška rokometna liga. Tekme bodo v glavnem med tednom, le v nedeljo, 25. februarja, bosta tudi na sporedu dve koli. V moški konkurenci bodo igrali: Olimpija (bivši Odred), Slovan, Rudar, Branik, Krim, Svoboda, Mladost, Sentvid in Partizan Rateče.

V prvem kolu nastopijo v petek Kranjčani proti trboveljskemu Rudarju ki igra v II. zvezni ligi. Tekma bo ob 16.55 uri.

Zenska liga se začne teden kasneje, to je v petek, 16. februarja. V tej ligi pa bodo sodelovala naslednja moštva: Slovan, Svoboda, Olimpija, Krim, Partizan, Siška in Mladost. Kranjčanke v prvi tekmi nastopijo proti Siški, še isti dan pa tudi proti Slovanu.

J. Javornik

REPUBLIŠKA ROKOMETNA LIGA

Ženska ekipa Kranja
premagala reprezentanco
Ljubljane

Na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani je bil v ponedeljek rokometni turnir okrajnih moških in ženskih reprezentanc. V moški konkurenci je nastopilo s svojimi reprezentancami vseh osem okrajev, v ženski pa reprezentanca Ljubljane, Kopa in Kranja. - Uspeh gorenjskih vrst na tem turnirju je komaj polovičen.

Moška ekipa okraja Kranj, ki je bila sestavljena iz igralcev Mladosti in Tržica, je popolnoma razočarala, saj ji po slabi igri in neborbenosti ni ostalo drugega kot osmo mesto. V predtekmarju so sicer premagali celjsko reprezentanco, nato pa izgubili zaradi neresnosti z Mursko Soboto. Nekoliko boljšo igro so pokazali proti reprezentanci Ljubljane, ki so bili povsem enakovredni do sredine drugega polčasa. - Zaradi boljšega količnika v golih so v skupini zasedli četrto mesto. V tekmi za sedmo mesto pa so izgubili s kopreko reprezentanco. Z malo več pozivovostnosti bi na tem turnirju lahko zasedli najmanj četrto mesto. Zmagala je

Ljubljana, ki je v finalni igri premagala mariborsko reprezentanco.

Zensko okrajno reprezentanco Kranj so sestavljale samo igralke Mladosti. Ker je ekipa nastopila precej oslabiljena - brez Jankovičeve in Majde Ankele - nismo pričakovali kaj posebnega. Vzlic temu pa so mlade Kranjčanke premagale izbrano vrsto Ljubljane, ki so jo sestavljale najboljše igralke Slovana in Svobode s 7:6. V igri s kopreko reprezentanco, ki je bila sestavljena tudi iz dveh moštev Pirana in Kopa, pa so zaradi izredno slabe igre izgubile s 5:8. Za kranjsko reprezentanco so dale gole: Anika Ankele 7, Kolman 3, Ivanka Tolar 2. - J. Javornik

Za uvod mladinsko
državno prvenstvo

PRIJATELJSKA TEKMA

V okviru priprav za mladinsko državno prvenstvo v hokeju na ledu je bila v četrtek zvečer na Jesenicah prijateljska hokejska tekma med mladinskima ekipama Jesenice in Partizan iz Beograda. V lepi igri so pokazali oboji mladinci sadove načrtnega treninga. Domači - fizično nekoliko slabši - so bili tehnično gostom enakovredni in v igri boljši, zato so zmagali z rezultatom 4:2 (2:1, 2:1, 0:0). Rezultat bi bil za domače lahko še boljši, če bi se v zadnji tretjini pred golom gostov bolje znašli. Streli so bili Makar in Hribar za Jesenice ter Rebrača za Partizana v prvi tretjini ter Smolej in Beravs za Jesenice ter Urošević za Partizana v drugi tretjini. Tekmo, ki je pričala o načrtnem vzgajanju mladih hokejistov, tako na Jesenicah kot v Beogradu, sta sodila inž. Kaltenekar in Dolinar.

Hammond Innes:

Sinji led

»To je vendar smešno,« je odgovoril. »Zakaj bi se naj zanimal za tega Farnella? Morda je bil nekoč prav sposoben človek. Toda deset let je dolga doba.«

»Večji del teh desetih let je preživel na Norveškem,« sem ga spomnil in še dodal: »Zakaj ste prišli k meni prav ob šestih?«

Zazdel se mi je negotov. Potem je dejal: »Imel sem sejo v Norveški hiši. Zaradi tega nisem mogel priti prej.«

»Ali ste prepričani o tem, da niste prišli prej zato, ker vam je namreč sir Clinton pripovedoval, da bom ob šestih sprejel nekaj gospodov, ki so poznali Farnella?« sem vprašal.

To je bil poizkusni balon. In ker ni odgovoril, sem dodal:

»Ali ni res, hoteli ste vedeti, kdo bo odplul z menoj na Norveško?«

»Zakaj naj bi hotel to vedeti?«

»Zato, ker se prav tako zanimam za Georga Farnella kot mi,« sem odgovoril.

»To je smešno,« je odgovoril. »Kaj naj sploh pomeni vse to govoričenje o Farnellu? Mož je vendar mrtev.«

»Toda jaz sem dobil od njega sporočilo,« sem dodal.

V luči, ki je padala skozi odprta vrata navigacijske kabine, sem opazil, kako so se mu oči zožile.

»Kaj?«

»Prav pred nedavnim,« sem dejal. Preden mi je lahko zastavil kakršnokoli novo vprašanje, sem vstal.

»Dick, bodi tako dober in prevzemi krmilo, sem dejal in nato Jorgensenu: »Lahko ste brez skrbi, gospod Jorgensen.« Ne bom vas proti vaši volji odpeljal na Norveško. Toda pridite za trenutek z menoj v kabino in poslušajte, kaj vam moram povedati.«

V kabini sem našel Curtisa in gospodično Sommers še vedno na istem mestu, kjer sem ju pustil. Dahler je hodil sem in tja. Ko sem vstopil, je se naglo obrnil. »Zakaj plujemo po reki navzdol, gospod Gansert? Rad bi se izkrcal.«

»Sedite,« sem dejal. Jorgensen se je pojavil na hodniku. Pritegnil sem stol in sedel nanj. »Pripravljen sem izkrcati vsakogar, ki noče ostati,« sem jim dejal. »Toda najprej me poslušajte, kar bi vam rad povedal.«

Dahler je sedel k mizi in se, medtem ko me je ostro opazoval, z vso težo naslonil na ohromelo roko.

»Zaradi tega ali onega razloga, smo vsi tukaj zaradi nekega dogodka,« sem dejal in jih pogledal, kako so sedeli v krogu okrog mene. »Zaradi smrti Georgea Farnella.« S tem sem pridobil njihovo pozornost. Vsi so me pogledali. Sam sebi sem se zazdel kot predsednik nekakšnega kongresa - vsekakor tiste vrste kongresa, kot si ga lahko predstavljamo pravzaprav le v trenutku, ko se zbudimo z gromozanskim mačkom. Sam bog ve, da je bil to čuden zbor. In prav tako krepko je bilo čutili tudi notranje vrenje v ljudeh. Ležalo je v zraku kot nekakšna atmosferska električna motnja. Videl sem lahko štiri različne osebe. Toda po nezmotljivem občutku so se mi zdeli vsi štirje vendarle nekako budno med seboj povezani - in povezujoči člen je bil George Farnell. »Jaz za svojo osebo,« sem dejal, »se ne morem brez pomisleka sprijazniti s smrtjo Georgea Farnella. Vedeti hočem, kako se je zgodilo. Zato se peljem zdaj na Norveško, da bi ugotovil.« Obrnil sem se h Curtisu Wrightu: »Ker si ti prinesel svoje stvari s seboj, domnevam, da si pripravljen.«

Njegov pogled je zdrsnil do dekleta. Potem je dejal: »Da, to bi rad.«

»Zakaj,« sem vprašal.

Spačil je obraz. »Prvič imam tri tedne dopusta in se mi zdi, da ga bom takole najbolje prebil. Z druge strani bi rad zvedel kaj več o Farnellovi smrti. Nekaj podatkov je še, ki bi jih rad povedal. Jaz sem sodeloval z njim pri akciji na Malöy.«

»Zakaj nisi povedal svojih podatkov takoj po koncu tega podjetja ko si zvedel, da ga pogrešajo?« sem vprašal.

»Ker sem vedel, da ni mrtev,« je odgovoril. »Ne uvidim, zakaj naj bi ti tega ne vedel. Morda bi moral vso zgodbo pravčasno sporočiti. Toda tega pač nisem storil. Pri vojakih človek ne stori vedno vsega, kar bi moral, in potem kasneje - se mi ni zdelo več prav potrebno.«

Zastal je. Nihče ni rekel ničesar. Vsi so ga opazovali.

Iz žepa je potegnil zlato uro in se igral z njo. Dekle je kot začarano gledalo uro. »Takrat pri akciji na Malöy sem bil zvezni mož pri Kompani Linje in našo lastno skupino,« je nadaljeval. »Ko naj bi mi prišli z akcijo, je prišel Olsen k meni in me prosil, naj prevzamem posredovanje poročil raznim ljudem. »Toda samo, če bo prepričan, da sem mrtev,« je dejal. »Po tej akciji bodo namreč sporočili, da me pogrešajo. Vprašal sem ga, kaj s tem meni in odgovoril mi je: »Storil bom to, kar zahtevajo naša povelja. Toda, ko bom spravljal svoje ljudi zopet do morja, jih bom zapustil. Na lastno pest pojdem v notranost Norveške. Tam imam še svoje opravke - nekaj, kar sem že pred vojno začel. To je nekaj zelo važnega.« Prigovarjal sem mu - kot častnik mu celo ukazal, da se mora s svojimi ljudmi zopet javiti, toda on se je samo smehljaj in dejal: »Zal mi je, gospod. Toda nekega dne me boste morda razumeli. Tako torej - ga nisem mogel enostavno zapreti, pet minut pred začetkom akcije. Moral sem dovoliti, da stvari stečejo.«

»In kaj se je zgodilo?« Tokrat je vprašal Jorgensen.

Curtis je zmignil z rameni. »Storil je, kot je napovedal. Prišel je svoje ljudi nazaj do morja. Potem jim je dejal, da gre še enkrat nazaj zaradi nekega pogrešanega. Nikoli več ga niso videli in odpeljali smo se brez njega. Če bi verjel, da je dezertiral, bi vso zgodbo prijavil. Toda bil sem prepričan o nasprotnem. Ni bil človek, ki bi dezertiral. Bil je žilav - ne telesno, pač pa moralno. To sem mu lahko prebral v očeh.«

Nagnil sem s naprej. »Le kaj je bilo to, kar je moral opraviti tam na Norveškem?« sem vprašal.

»Tega ne vem,« je odgovoril. Morda je bilo v bistvu sploh kaj nevažnega. Toda poznam le stvari. Zanj je bilo važno.«

Pogledal sem Jorgensena. Sedel je nagnjen naprej, negibno uprte oči v Curtisa. Njemu nasproti na drugi strani kabine je sedel na svojem stolu pohabljenec in se tiho smehljaj.

»In kako je z vami, gospod Dahler?« sem vprašal. »Zakaj ste me hoteli vi obiskati?«

»Iz istega razloga. Ker sem hotel zvedeti kaj več o Farnellovi smrti,« je odgovoril.

»Toda zakaj ste hoteli, naj vas izkrcam?« sem vprašal. »Odgovor boste vendar gotovo prej zvedeli v Fjaerlanu kot kje drugje?«

»Jaz bi že hotel,« je odgovoril. »Toda žal - zmignil je z rameni.«

»Pravite, da bi radi?« sem se začudil.

Samo številka 23.867

KANJARJEVCI

Ko so iskanci prišli do svojega oficirja, so partizani užgali in to iskanje so drago plačali: nekaj jih je obležalo v snegu.

Franc Kavčič, ki je med drugimi branil položaje proti Jelenščam, pravi takole:

»Tu je popoldne padlo kup Nemcev. Šlo je za vsak korak, videl sem esesovca, ki je neki materi iztrgal iz rok otroka in ga vrgel na hišni prag. Tudi tistega Nemca smo potolkli. Proti nam so prodirali v gostih gručah in večina oblečeni v bele halje. Umikali pa se skorajda niso in prav zato jih je mnogo obležalo v visokem snegu.

Naši položaji so bili tudi po kletih, polnih dobrot: slanina, klobas, zaseke, sadja in drugega je bilo na pretek. Toda nihče izmed nas se jestvin sam od sebe ni dotaknil. Lastnina domačinov, ki so nam v prejšnjih dneh toliko pomagali, je bila nedotakljiva.

Junaki, kot so bili Matija Blejc, Janez Perko, Pečnik in vrsta drugih, so iskali položaje, od koder bi Nemce streljali še natančneje.

Toda nemški prodor, ki je Bičkov vod pognal v umik, je tudi ostale opozoril, da se je fronta začela krhati. Umik z Jelenšč je tudi pokazal, da sta obe poveljstvi imeli prav, ko sta cenili, da je tisti dvignjeni položaj tam gori nekakšna glavna točka obrambe. Zato je umik partizanov z Jelenšč pomenil za Nemce odskočno desko. Proti številnejšemu in višje stoječemu sovražniku se partizani ne bi mogli dolgo boriti.

To je ugotovilo tudi poveljstvo bataljona, ki je odredilo, da bodo položaje branili do noči, svetovali ljudem, naj se umaknejo z njimi, zvečer pa bi se pod okriljem noči premaknili na Jelovico.

Ko je Janko Bernik prišel potem iz nekega skednja, so pod hišo, kjer je bil vrt, prihajali Nemci. Ena skupina je šla spodaj, druga zgoraj.

Za debelo hrusko je ležal njihov mitraljezec, ki mu partizani na noben način niso mogli do živga. Neki borec, ki ga je potlej opazil, je zaklical deseterju Perku: »Poči ga kar skozi deblo.«

Nemec za hrusko je kmalu utihnil.

K njemu sta se splazila spet dva »kamerada« in ga hotela odvreči, a tudi ta dva je Perko položil v sneg.

V tistem spopadu je bil Perko ranjen, kajti Nemci so ga opazili pri oknu. Tovariši so prvi hip mislili, da je hudo zadet, pa ni bilo nič hudega. Janez je pobral prestreljeno kučmo, kajti na glavi je bila samo manjša praska. Potem pa ga je zadelo še enkrat in to pot v roko. Takrat je omagal.

Nedaleč od njega se je tolkel tudi mladi ostrostrelec Stanko Mlakar. Pri hiši ob poti je stala neka žena z otrokom v naročju, ki jo je pretepal predrzen Nemec. Videč to, se je Mlakar priplazil čisto blizu, pomeril in ustrelil. Takrat je užgal tudi France Kavčič, Nemec pa se je zgrudil pred začudeno in rešeno žensko. Nemci, ki so bili v njegovi bližini, so se tedaj naglo razbežali. Ni bil slučaj, da sta bila Perko in Mlakar potem še več mesecev skupaj. Prvi je postal komandant v Udnem borštu septembra 1942.

Na Pečeh pa je še vedno šlo za vsak korak, za vsako hišo. Neki borec je o tej ostri borbi pripovedoval pozneje:

»V hiši se mi ni zdelo varno in tudi prostora ni bilo za vse. Na Nemce pa je bilo treba udariti v odkritem boju. Preselil sem se v zidan skedenj višje. Razgled v dolino je bil prav dober. Pridružil sem se tovarišem, ki so streljali skozi linice. Ogledoval sem kolone, ki so se pomikale navzgor proti nam. Tik pod vasjo je bilo videti nekaj nemških vojakov. To je bil nov oddelek. S težavo so gazili sneg in spotoma smo jih precej zadeli ter podrli. Toda to ni dosti zaleгло, kajti zadaj so pristiskali novi in novi oddelki.

TU SE JE SMRT UTRUDILA DO SMRTI
IN URESNICIL BIBLIJSKI PEKEL.
TU JE ZLOČIN DOBIL SLOVES OBRTI
IN MILIJONE DUS PREMLEL V PEPEL.

(Lojze Krakar: Auschwitz)

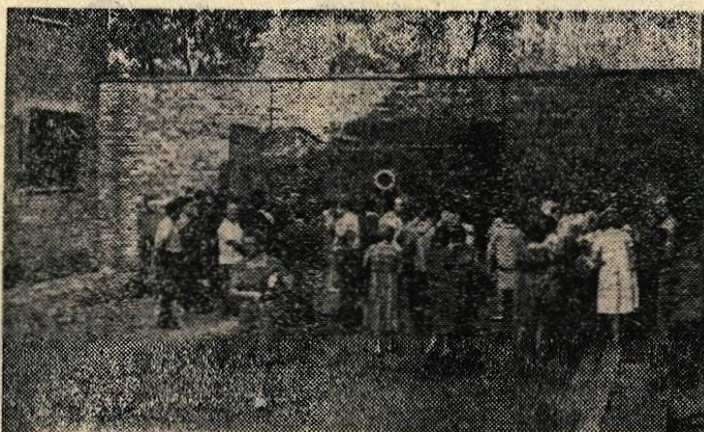
Tako vsakdanje, kot da ni nič posebnega. »Joj, kako mu smrdi iz ust!« In zgrabil je kot uslužbenec kranjskega pogrebnežnega zavoda truplo očeta, ki ga je ubil sin. »Tako do slej še nobenemu ni zaudarjalo iz ust po alkoholus, mi je rekel človek z res nič preveč prijetnim poslom in se mi po nekaj besedah tudi predstavil. Beseda je o Matiji Mivšku.

IZ BEGUNJ V AUSCHWITZ

Ni še dolgo tega, odkar me je v uredništvu obiskal tovariš Matija. Odprl je polno aktovko in rekel: »Vidite, to je moj muzej. Velika dragocenost.«

SPOMINI

Grozote, ki sem jih preživel, ne znam in ne morem nič povedati, kaj šele, da bi jih lahko napisal. Videl sem reči, ki si jih danes sploh ne moremo predstavljati. Videl sem dejanja,

Stena smrti, na katero so julija lani preživeli interniranci, med njimi tudi Kranjčan Matija Mivšek in Jože Pogačar, dali številne vence

Na dan je stresel iz zarjavele konzerve upeljene kosti iz krematorijev v Auschwitzu. »To je lopata, s katero so praznili krematorije in delali prostor za nove žrtve. Pomislite, avgusta 1944. leta so vsak dan sežgali 21.000 trupel! In niti mrtvih, preden so jih odpeljali v peči, niso pustili pri miru. Ruvali so jim zlate zobe (eno izmed ohranjenih poročil omenja, da je bilo 2904 mrtičem izravnanih 16.325 zlatih zob), ob osvoboditvi pa je bilo v skladiščih taborišča še 7.000 kg ženskih las!«

Matija Mivšek mi je pokazal še več ohranjenih dokumentov, ki jih je prinesel domov z lanskega obiska v Auschwitzu. Med tem pa mi je pripovedoval o svoji preteklosti.

Tovariš Matija - v Auschwitzu samo številka 23.867 - je bil star 31 let, ko so ga nemški gestapovci 3. septembra 1941. leta aretirali. Po osmih dneh v kranjskih ječnikih je bil kot politično nevaren človek prepeljan v Begunje. Matija je pomagal zbirati denar in hrano za partizane, a neka ženska iz Bitnja pri Kranju ga je izdala. V Begunjah se je srečal z Jožetom Pogačarjem iz Kranja, ki so ga že s prvim transportom odpeljali v Auschwitz. Enaka pot pa je kmalu za tem čakala - v drugem transportu - tudi Matija Mivška. Po osemnajstih dneh vožnje z vlakom se je znašel za ograjo zloglasnega Auschwitza in njegov prvi znanec je bil spet Jože Pogačar.

»V skupini, s katero so me odpeljali v Auschwitz, nas je bilo 27, vrnila pa sva se samo dva...« in Matiji je zastala beseda.

ki jih lahko store ljudje, ki niso ljudje!

Stena smrti iz taborišča Auschwitz je postala znana po vsem svetu. Bila je med 10. in 11. blokom (koliko je bilo blokov, ne vem!).

Potem mi je kazal na sliki in pripovedoval:

Interniranci smo stali ob levi pod tistim oknom. Nepravično stanje me je utrujalo, čeprav sem bil navajen tudi težkih del. Imel sem komaj 34 kg! Z nasprotni strani pa so skozi majhna vrata bunkerja prihajale po kolenih gole žrtve. Dvainsedemdeset jih je prišlo druga za drugo, za vsako posebej pa je nameril pistolo gestapovec, ki smo ga imenovali »Palič«. Od kod takšno ime, ne vem. Človek bi ob tem trenutku tulil zaradi gnusnega in nečloveškega početja. Toda to je groza nad vsemi grozami, ki stiska v grlu in ne da niti solze. - Tako je bilo vsak ponedeljek, vedno pa smo morali biti med »gledalci« drugi interniranci.

Kmalu, ko sem prišel v Auschwitz, sem nekoga dne zvedel: danes je umrlo 632 internirancev. Velika številka, ki pa za Auschwitz ni nič pomenila. Število mrtvih je bilo iz dneva v dan večje, število internirancev pa tudi.

Zivo se spominjam nekega ponedeljka, ko sem videl 72 kamienov golih žensk. Tovarnjaki so se pomikali proti krematorijem. Stal sem nepremično in gledal in mislil - kaj me čaka. Ali bo za me sonce še sijalo?

Gola ženska telesa so bila naložena kot drva. Nekatere so bile še žive, druge že mrtve. Torej skozi plinsko celico - »kopenje« - v velikanse peči.

»IMEL SEM SREČO«

Po pripovedovanju sem lahko zaključil, da je tovariš Matija nadvse vesel, ker ga je v tistih težkih letih spremljala tolikšna sreča. To srečo pa mor-

da še bolj spoštuje njegova žena, ki je v neprestanih skrbih za svojega moža, kadar je zdoma. Seveda je ta strah danes odveč, toda po vseh teh grozotah je lahko ostal. Čeprav je bil Matija prvič v našem uredništvu, je tudi takrat zapel telefonski zvonec, oglasila pa se je njegova žena, ki ji je odleglo, ko je videla, da je z Matijo vse v redu.

»Imel sem srečo, ker so me v Auschwitzu dodelili h konjem. Neštetokrat sem si podaljšal življenje, ko sem živin, za katero so bolj skrbeli kot za ljudi, ukradel oves. Seveda pa sem večkrat lahko tudi smuknil kakšno korenje ali peso ali kaj podobnega, kar smo vozili v kuhinjo za zapornike. Drugače ne vem, kako bi bilo.«

22 DNI DO DOMA

Kdaj sem se znašel na svobodi, nisem vedel ali pa se nisem mogel zavedati. Brž sem se odločil: domov! Pot je bila dolga in za to tako izčrpanega človeka nadvse utrudljiva. Potreboval sem 22 dni do doma, v glavnem pa sem pešal brez dokumentov, brez denarja, skratka brez vsega. Potoval sem skupaj z nekim Novomeščanom. S potovanja mi je dobro ostalo v spominu, kako sva v Bjelovaru zavila v poročnišnico. Vrata z dolgimi brki naju je začudeno gledal, midva pa sva šla kar mimo njega. In ko sva srečala prvo sestro, smo se hitro zmenili: mleko in kruh - to nama je dobro delo. In ko sem prišel v Kranj? Skoraj neverjetno. Žena me je gledala, jaz pa njo, vendar drug drugega misva prepoznala. Ni me prepoznala, ker sem se povsem spremenil in ker je bila preprič-

Matija Mivšek z ohranjenimi dokumenti iz Auschwitza, ki nam jih je pokazal v našem uredništvu

na, da nisem več med živimi. 4. junija 1945 sem se vrnil. - Sedaj pa spet delam, kot da je vse pozabljeno, čeprav ne bo nikoli.

Torej samo kaplja iz morja grozot. Beseda iz ust človeka, ki je srečno preživel najhujše dni človeške zgodovine. In kako bi bilo, če bi lahko spregovorili tisoči in tisoči mrtvih! Kdo bi še pomisljal o usodi Eichmannov, Heusingerjev in drugih rabižev, ki še niso doživeli sodbe.

B. Fajon

Tudi Prešernova lipa v Vrbi spada k našim kulturnim spomenikom in je bila pred črarkim zaščiten s posebnim odlokom.

Okoli lipe še vedno leži 16 velikih kamnov, na katerih so večstih zborovali gospodarji šestnajstih vaških domačij. Skoraj polovico teh kamnov so sicer že pred drugo svetovno vojno uporabili pri zidavi mlina, vendar so jih nemški okupatorji vrnili na prvotno mesto ob lipi, ker so menili, da jim to lahko pomaga pri dokazovanju, da je Vrba nemška vas.

BODICE

● Dupljani - Zgornji in Spodnji - imajo s kanalizacijo svojih vasi take nevarnosti, da bi se človek zgrizel. Ko so v Zgornjih Dupljah uredili kanalizacijo, jih je začelo poplavljanje. Oni pravijo temu - da se bolj turistično sliši - presihajoče jezero. Pa tudi v Spodnjih Dupljah ne gre čisto brez zadrege. Tiste cevi, ki so jih izkopali ob glavni cesti in jih namenili za stransko kanalizacijo, se tako čudno selijo, kot bi imele noge. - Ko sem ondan prodajal zijačo okrog Rapovce, sem nalezil na čisto take cevi, kakršne so bile pred časom vzdolž ceste v vasi. Pa se tolažim, češ, gotovo so jih semkaj zvezle pridne roke. Kraj je priročen, verna za kanalizacijo pa taka, da nikoli tega.

● V Predvorju si že dlje časa hudo prizadevajo, kako bi »turistično kočijo« tako namazali, da bi sama tekla. Omišljili so si umetno jezero in razen dveh še eno novo gostišče. Ker pa tudi s tem niso zadovoljni, so menda hoteli dvigniti zanimanje za Predvor - predvsem za novo gostišče - grad Hrib - z novimi cenami. Pa jih niso znižali, marveč zvišali! Prav gotovo bo to pritegnilo obiskovalce, saj bodo radovedni, kaj je takega v Predvorju, da tamkaj zaračunajo turistično kavo po

55 dinarjev. Tudi hrana se je podražila za 60 do 80 dinarjev. Res ne vem - čemu. Konec koncev grad Hrib ni noben prvovrsten hotel, ampak gostišče kot vsa druga.

● Ponekod dobivajo delavci dodatek za težke delovne pogoje, kot so prah, vročina, slab zrak itd. Pa kako zrastejo, kadar jim težjih delovnih pogojev, ki so nedvomno škodljivi za zdravje, nodedo upoštevati. Gotovo da, zdravje je prva stvar! - O tem sem ondan razmišljal, ko sem vtaknil nos v bakelitni oddelek tovarne Iskra v Kranju. Vroče je tam, pa bakelitni prah se tudi precej kašlja. Seveda dobivajo delavci za to tudi dodatek za težke delovne pogoje. Zdravje je prva stvar! Sicer pa delavec prav nič ne moti, ko malicajo z grozno črnimi rokami. To pa res ni nič neokusnega, če med jedjo obližes z rok polovico bakelitne umazanije! Glavno je, da dobivaš dodatek...

● Tole mi je ondan pripovedoval znanec: »V nedeljo, 21. januarja, je bilo. S Trate v Skofjo Loko sem se hotel odpeljati z avtobusom v Gorenjo vas. Stopil sem k enemu izmed treh avtobusov, ki so stali pred železniško postajo in povprašal sprevodnika, kateri od avtobusov odpelje v Poljansko dolino. Pa se je možakar odrezal, češ nič naj vas ne briga, kateri odpelje in kdaj odpelje, pa pri miru me pustite! Ko se je tako odrezal je zlezel v avtobus, zaloputnil z vrati in se usedel.

Morda bi podjetje Transturist nagradilo tistega prijaznega spre-

vodnika! Ne bo ga težko najti. V nedeljo, 21. januarja, je služboval na avtobusu KR-41-09. Majhna lekcija o lepem vedenju mu ne bo škodovala. Lep pozdrav od Bodičarja

NESREČE

POŽAR NA LETALIŠČU V LESCAH

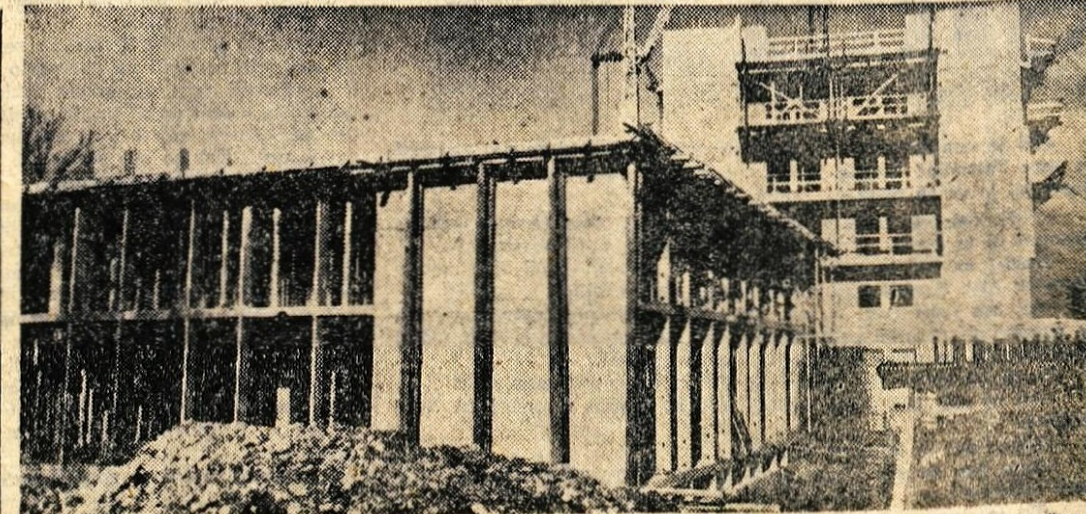
V soboto, 3. februarja, nekaj čez enajsto uro dopoldne, je začelo goreti v upravnem posloppu Alpskega centra v Lescah. Vnelo se je ostreje ob dimniku. Požar je uspelo hitro pogasiti, tako da je materialne škode le za okrog 100 tisoč dinarjev.

POŽAR OB ŽELEZNISKI PROGI

Istega dne, ob 22.30 uri, je prišlo do požara tudi ob železniški progi Javornik-Zirovnica. Ogenj je zaletela iskra iz lokomotive. Vnela se je košenina, nato pa še gozd. Ogenj so brž pogasili, tako da je zgorelo le okrog 100 površinskih metrov gozda.

POŽAR NA ZG. JEZERSKEM

V nedeljo, 4. februarja dopoldne, je začelo goreti pri Viktorju Vrešu na Zg. Jezerskem. Do požara je prišlo zaradi nepravilno speljanega dimnika. Najprej se je vnel les ob dimniku, nato pa se je ogenj razširil na podstrešje. Požar so razjeli, tako da je materialne škode le za okrog 150 tisoč dinarjev.

Gradnja kranjskega nebotičnika - imel bo 16 nadstropij - dokaj dobro napreduje, zlasti če upoštevamo zimsko vreme. Ker sodeluje več investitorjev, kaže da tudi s finančnimi sredstvi ne bo prehude zadrege. Prvotno je bil velik del zgradbe namenjen za stanovanja, kasneje pa je Zavod za stanovanjsko gradnjo in kom. zadeve Kranj to namero nekoliko spremenil. Več nadstropij bodo usposobili za upravne prostore in pisarne, seveda pa bo s tem manj stanovanjskih prostorov. Vsekakor pa bo s tem gradnja lažje pridobila nove partnerje - investitorje. - Gradnja, ki bo veljala okrog pol milijarde dinarjev, bo poslej napredovala še bolj naglo. Doslej se so posluževali navadnega dvigala, konec prijarjev, bo poslej napredovala še bolj naglo. Dolež se so posluževali plezalno dvigala, ki bo montirano v sredini stavbe. In kdaj bo hodnjega tedna pa bo začelo obratovati plezalno dvigalo, ki bo montirano v sredini stavbe. In kdaj bo gradnja končana? Pri SGP Projekt, ki je izvajalec del, menijo, da bo gradnja z obema priključkoma (Komunalna banka in lekarna) še letos pod streho, medtem ko bodo ostala dela zaključena do konca 1963. leta.